

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

24 Αυγούστου 2018

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 3614

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

- 1 Έγκριση Κανονισμού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Χημείας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών με τίτλο «ΧΗΜΕΙΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ».
- 2 Κανονισμός λειτουργίας του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων Πανεπιστημίου Πελοποννήσου με τίτλο: «Μεσογειακές Σπουδές».

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. αποφ. 845/2.7.2018 (1)

Έγκριση Κανονισμού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Χημείας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών με τίτλο «ΧΗΜΕΙΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ».

Η ΣΥΓΚΛΗΤΟΣ
ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΥ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του ν. 4485/2017 «Οργάνωση και Λειτουργία της ανώτατης εκπαίδευσης, ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 114), και ειδικότερα τα άρθρα 30 έως και 37, 45 και 85.
2. Την υπ' αριθμ. 163204/Ζ1/29.9.2017 Εγκύκλιο του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων
3. Την υπ' αριθμ. 216772/Ζ1/8.12.2017 υπουργική απόφαση (ΦΕΚ 4334/12.12.2017, τ.Β') με τίτλο «Τρόπος κατάρτισης του αναλυτικού προϋπολογισμού λειτουργίας και της έκθεσης βιωσιμότητας των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών».
4. Τις παραγράφους 7 και 8 του άρθρου 19 και την παρ. 3α του άρθρου 42 του ν. 4521 «Ίδρυση Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής και άλλες διατάξεις».
5. Τις παραγράφους 1 και 5 του άρθρου 101 του ν. 4547/2018 (ΦΕΚ Α' 102).
6. Τις διατάξεις του ν. 4009/2011 «Δομή, λειτουργία, διασφάλιση της ποιότητας των σπουδών και διεθνοποίηση των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων (ΦΕΚ Α' 195), όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν.

7. Τις διατάξεις του ν. 4386/2016 «Ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 83), όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν.

8. Το π.δ. 85/31.5.2013 (ΦΕΚ Α' 124) «Ίδρυση, μετονομασία, ανασυγκρότηση Σχολών και ίδρυση Τμήματος στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών».

9. Τις διατάξεις του ν. 3374/2005 και ιδίως τα άρθρα 14 και 15 (ΦΕΚ 189, τ.Α', 2.8.2005) «Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση. Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων - Παράρτημα διπλώματος» όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

10. Το απόσπασμα πρακτικού της Συνέλευσης του Τμήματος ΧΗΜΕΙΑΣ του ΕΚΠΑ (συνεδρίαση 5.3.2018).

11. Το απόσπασμα πρακτικού της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών του ΕΚΠΑ (συνεδρίαση 6η, 18 Απριλίου 2018).

12. το απόσπασμα πρακτικού της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ (συνεδρίαση 30 Απριλίου 2018).

13. το γεγονός ότι με την παρούσα δεν προκαλείται δαπάνη εις βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, αποφασίζουμε:

Έγκριση Κανονισμού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Χημείας του ΕΚΠΑ, με τίτλο «ΧΗΜΕΙΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ», από το ακαδημαϊκό έτος 2018 - 2019 ως ακολούθως:

Άρθρο 1 ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ - ΣΚΟΠΟΣ

Σκοπός του ΠΜΣ «ΧΗΜΕΙΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ» είναι η παροχή υψηλού επιπέδου μεταπτυχιακής εκπαίδευσης στο επιστημονικό πεδίο της επιστήμης των τροφίμων και πιο συγκεκριμένα εκπαίδευση στη χημεία τροφίμων, έλεγχο ποιότητας και ασφάλεια τροφίμων, τεχνολογία τροφίμων και διατροφή.

Το ΠΜΣ οδηγεί στην απονομή «Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών» στον/στην φοιτητή/τρια μετά την πλήρη και επιτυχή ολοκλήρωση των σπουδών με βάση το πρόγραμμα σπουδών.

Οι τίτλοι απονέμονται από το Τμήμα Χημείας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Άρθρο 2 ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΑ ΤΟΥ ΠΜΣ

Αρμόδια όργανα για τη λειτουργία του ΠΜΣ σύμφωνα με το ν. 4485/2017 είναι:

1. Η Συνέλευση του Τμήματος

2. Η Συντονιστική Επιτροπή (ΣΕ) του ΠΜΣ: απαρτίζεται από πέντε (5) μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, που έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο και εκλέγονται από τη Συνέλευση του Τμήματος για διετή θητεία. Τα μέλη της ΣΕ δεν δικαιούνται επιπλέον αμοιβή ή αποζημίωση για τη συμμετοχή τους στην επιτροπή. Πρόεδρος της ΣΕ είναι ο Διευθυντής του ΠΜΣ, ο οποίος ορίζεται από τη Συνέλευση μεταξύ των μελών της ΣΕ. Η θητεία του Προέδρου της ΣΕ μπορεί να ανανεωθεί μία φορά. Η ΣΕ είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και τον συντονισμό της λειτουργίας του προγράμματος και:

- Εισηγείται στη Συνέλευση την κατανομή του διδακτικού έργου μεταξύ των διδασκόντων του ΠΜΣ.

- Ορίζει τον επιβλέποντα και τα μέλη της τριμελούς επιτροπής εξέτασης διπλωματικών εργασιών, ο ορισμός της οποίας επικυρώνεται από τη Συνέλευση του Τμήματος.

- Εξετάζει φοιτητικά θέματα όπως αιτήσεις αναστολής φοίτησης, παράτασης σπουδών, αναγνώρισης μαθημάτων από προηγούμενη μεταπτυχιακή εκπαίδευση, αντικατάστασης μαθημάτων του παρόντος Προγράμματος με μαθήματα άλλων Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων, και εισηγείται σχετικά στη Συνέλευση του Τμήματος.

- Με εξουσιοδότηση της Συνέλευσης του Τμήματος, αποφασίζει ως προς την οικονομική διαχείριση και ειδικότερα ως προς την έγκριση των δαπανών του προγράμματος και πιστοποιεί τη σχέση εκπαιδευτικών αναγκών του συγκεκριμένου προγράμματος με τις εκάστοτε αιτούμενες δαπάνες.

3. Ο Διευθυντής του ΠΜΣ και ο Αναπληρωτής του: Ο Διευθυντής του ΠΜΣ είναι μέλος ΔΕΠ πρώτης βαθμίδας ή της βαθμίδας του αναπληρωτή, του ίδιου ή συναφούς γνωστικού αντικείμενου με το γνωστικό αντικείμενο του ΠΜΣ. Επιπλέον, είναι μέλος και πρόεδρος της ΣΕ. Ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του, με απόφαση Συνέλευσης του Τμήματος.

Ο Διευθυντής του ΠΜΣ εισηγείται στα αρμόδια όργανα του Ιδρύματος για κάθε θέμα που αφορά την αποτελεσματική λειτουργία του προγράμματος. Ο Διευθυντής δεν μπορεί να έχει περισσότερες από δύο (2) συνεχόμενες θητείες και δεν δικαιούται επιπλέον αμοιβή για το διοικητικό του έργο ως Διευθυντή. Έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α) Συγκαλεί σε συνεδρίαση τη ΣΕ.

β) Καταρτίζει την ημερήσια διάταξη των εν λόγω συνεδριάσεων, λαμβάνοντας υπόψη εισηγήσεις των μελών και οργάνων του ΠΜΣ.

γ) Ορίζει εκλογές για την αναπλήρωση μελών επιτροπών λόγω κένωσης θέσης.

δ) Έχει την ευθύνη σύνταξης του προϋπολογισμού και απολογισμού του Προγράμματος, τους οποίους υποβάλλει στη Συνέλευση για έγκριση.

ε) Είναι υπεύθυνος για την παρακολούθηση της εκτέλεσης του προϋπολογισμού και για την έκδοση των εντολών πληρωμής των σχετικών δαπανών.

στ) Κατά τη λήξη της θητείας του, καθώς και της ΣΕ, συντάσσει αναλυτικό απολογισμό του ερευνητικού και εκπαιδευτικού έργου του ΠΜΣ, καθώς και των λοιπών δραστηριοτήτων του, με στόχο την αναβάθμιση των

σπουδών, την καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, τη βελτιστοποίηση των υφιστάμενων υποδομών και την κοινωνικά επωφελή χρήση των διαθέσιμων πόρων του ΠΜΣ.

Ο Αναπληρωτής Διευθυντής του ΠΜΣ είναι Καθηγητής ή Αναπληρωτής Καθηγητής και εκπληρώνει τα καθήκοντα του Διευθυντή σε περίπτωση απουσίας του.

Το ΠΜΣ «ΧΗΜΕΙΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ» υποστηρίζεται από Γραμματεία του Προγράμματος που είναι εγκατεστημένη στο Τμήμα Χημείας του ΕΚΠΑ και βρίσκεται υπό την επιστολαιογραφική αρμοδιότητα της Γραμματείας του Τμήματος Χημείας του ΕΚΠΑ. Η Γραμματεία του ΠΜΣ έχει ως καθήκον τη γραμματειακή υποστήριξη του ΠΜΣ, όπως την προετοιμασία της διαδικασίας εισδοχής υποψηφίων, την τήρηση των οικονομικών στοιχείων του Προγράμματος, τη γραμματειακή υποστήριξη της ΣΕ, την καταχώριση βαθμολογιών κλπ.

Άρθρο 3

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΚΤΕΩΝ

Στο ΠΜΣ «ΧΗΜΕΙΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ» γίνονται δεκτοί κάτοχοι τίτλου του Α' κύκλου σπουδών των Τμημάτων Χημείας ΑΕΙ της ημεδαπής ή ομοταγών, αναγνωρισμένων από τον ΔΟΑΤΑΠ, ιδρυμάτων της αλλοδαπής, καθώς και απόφοιτοι άλλων Τμημάτων ΑΕΙ της ημεδαπής ή ομοταγών, αναγνωρισμένων της αλλοδαπής.

Γίνονται δεκτοί ως υπεράριθμοι υπότροφοι και μέλη των κατηγοριών ΕΕΠ, ΕΔΙΠ και ΕΤΕΤ σύμφωνα με την παρ. 8 του άρ. 34 του ν. 4485/2017.

Το ΠΜΣ «ΧΗΜΕΙΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ» θα δέχεται έξι (6) φοιτητές ανά ακαδημαϊκό έτος και προγραμματίζεται να απασχολεί επτά (7) συνολικά διδάσκοντες, 70% από το Τμήμα Χημείας του ΕΚΠΑ και 30% από Πανεπιστήμια και Ερευνητικά Κέντρα της ημεδαπής και της Αλλοδαπής ΧΗΜΕΙΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ. Αυτό αντιστοιχεί σε παραπάνω από ένα (1,5) διδάσκοντα ανά φοιτητή.

Σημειώνεται ότι ο μέγιστος αριθμός μεταπτυχιακών φοιτητών στα ΠΜΣ του Τμήματος Χημείας είναι περίπου 10 (δέκα) ανά έτος σε σχέση και με τον αριθμό των περίπου εκατόν πενήντα (150) προπτυχιακών φοιτητών ανά έτος και των σαράντα (42) διδασκόντων του Τμήματος Χημείας του ΕΚΠΑ.

Τα ανωτέρω στοιχεία δίνονται κατά προσέγγιση και ανταποκρίνονται στα δεδομένα του έτους σύνταξης του Κανονισμού.

Άρθρο 4

ΤΡΟΠΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

Η επιλογή των φοιτητών γίνεται σύμφωνα με το νόμο 4485/2017 και τις προβλέψεις του παρόντος Κανονισμού Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Κάθε Ιούνιο με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος Χημείας του Ε.Κ.Π.Α., δημοσιεύεται και αναρτάται στην ιστοσελίδα του Τμήματος και του Ιδρύματος προκήρυξη για την εισαγωγή μεταπτυχιακών φοιτητών στο ΠΜΣ. Οι σχετικές αιτήσεις μαζί με τα απαραίτητα δικαιολογητικά κατατίθενται στη Γραμματεία του ΠΜΣ, το πρώτο δεκαπενθήμερο του Σεπτεμβρίου και μπορεί να παραταθεί με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

Απαραίτητα δικαιολογητικά είναι:

1. Αίτηση Συμμετοχής
2. Βιογραφικό σημείωμα
3. Επικυρωμένο Αντίγραφο πτυχίου ή βεβαίωση περάτωσης σπουδών
4. Δημοσιεύσεις σε περιοδικά με κριτές, εάν υπάρχουν
5. Αποδεικτικά επαγγελματικής ή ερευνητικής δραστηριότητας, εάν υπάρχουν
6. Φωτοτυπία δύο όψεων της αστυνομικής ταυτότητας
7. Δύο συστατικές επιστολές
8. Πιστοποιητικό γλωσσομάθειας (τουλάχιστον αγγλικής γλώσσας, επιπέδου B2)

Οι φοιτητές από ιδρύματα της αλλοδαπής πρέπει να προσκομίσουν πιστοποιητικό αντιστοιχίας και ισοτιμίας από τον ΔΟΑΤΑΠ, σύμφωνα με το άρ. 34, παρ. 7 του ν. 4485/2017.

Η επιλογή των εισακτέων πραγματοποιείται με βάση τα ακόλουθα κριτήρια:

- Βαθμός πτυχίου σε ποσοστό 15%
- Μέσος όρος βαθμολογίας σε τρία προπτυχιακά μαθήματα σχετικά με το γνωστικό αντικείμενο του ΠΜΣ σε ποσοστό 10%
- Επίδοση σε Διπλωματική εργασία, όπου αυτή προβλέπεται στον Α' κύκλο σπουδών σε ποσοστό 15%
- Πιστοποιημένη γνώση αγγλικής γλώσσας σε ποσοστό 5%
- Ερευνητική δραστηριότητα σε ποσοστό 5%
- Δημοσιεύσεις σε ποσοστό 5%
- Συστατικές επιστολές σε ποσοστό 5%
- Προφορική συνέντευξη σε ποσοστό 25%
- Απόδοση στις εισαγωγικές εξετάσεις για το ΠΜΣ σε ποσοστό 15%

Με βάση τα συνολικά κριτήρια, η ΣΕ καταρτίζει τον Πίνακα αξιολόγησης των φοιτητών και τον καταθέτει προς έγκριση στη Συνέλευση.

Οι επιτυχόντες θα πρέπει να εγγραφούν στη Γραμματεία του ΠΜΣ εντός δέκα (10) ημερών από την απόφαση της Συνέλευσης.

Σε περίπτωση ισοβαθμίας, η επιλογή γίνεται με έμφαση στην προφορική συνέντευξη.

Σε περίπτωση μη εγγραφής ενός ή περισσότερων φοιτητών, θα κληθούν αν υπάρχουν, οι επιλαχόντες, με βάση τη σειρά τους στον εγκεκριμένο αξιολογικό πίνακα, να εγγραφούν στο πρόγραμμα.

Α. Το πρόγραμμα των μαθημάτων ανά ειδίκευση διαμορφώνεται ως εξής:

1. Ειδίκευση: Χημεία τροφίμων

Άρθρο 5

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΦΟΙΤΗΣΗΣ

Η χρονική διάρκεια φοίτησης στο ΠΜΣ που οδηγεί στη λήψη Διπλώματος Μεταπτυχιακών σπουδών και ορίζεται σε τέσσερα (4) ακαδημαϊκά εξάμηνα, στα οποία περιλαμβάνεται και ο χρόνος εκπόνησης διπλωματικής εργασίας.

Ο ανώτατος επιτρεπόμενος χρόνος ολοκλήρωσης των σπουδών, ορίζεται στα έξι (6) ακαδημαϊκά εξάμηνα. Ενδεχόμενη παράταση δικαιολογείται ύστερα από απόφαση της συντονιστικής επιτροπής.

Για τους εργαζόμενους μεταπτυχιακούς φοιτητές προβλέπεται η δυνατότητα μερικής φοίτησης. Οι φοιτητές αυτής της κατηγορίας πρέπει αποδεδειγμένα να εργάζονται τουλάχιστον είκοσι (20) ώρες την εβδομάδα και να προσκομίσουν σχετική σύμβαση εργασίας ή βεβαίωση εργοδότη.

Η διάρκεια μερικής φοίτησης δεν μπορεί να ξεπερνάει τα δυο (2) ακαδημαϊκά εξάμηνα.

Ο μεταπτυχιακός φοιτητής με αίτησή του μπορεί να ζητήσει αιτιολογημένα αναστολή φοίτησης.

Τα εξάμηνα αναστολής της φοιτητικής ιδιότητας δεν προσμετρούνται στην προβλεπόμενη ανώτατη διάρκεια κανονικής φοίτησης. Ενδεχόμενοι λόγοι υγείας, υποχρεωτική απουσία στο εξωτερικό, στράτευση είναι αποδεκτοί για ενδεχόμενη αναστολή φοίτησης, η οποία δεν υπερβαίνει τα δύο συνεχόμενα εξάμηνα.

Άρθρο 6

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Το ΠΜΣ ξεκινά το χειμερινό εξάμηνο εκάστου ακαδημαϊκού έτους.

Για την απόκτηση ΔΜΣ απαιτούνται συνολικά εκατόν είκοσι (120) πιστωτικές μονάδες (ECTS). [Τα μαθήματα κάθε ΠΜΣ αντιστοιχούν κατ'ελάχιστο σε εξήντα (60) πιστωτικές μονάδες (παρ. 5, αρ. 33, ν. 4485/2017)]

Κατά τη διάρκεια των σπουδών, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές υποχρεούνται σε παρακολούθηση και επιτυχή εξέταση μεταπτυχιακών μαθημάτων, ερευνητική απασχόληση και συγγραφή επιστημονικών εργασιών, κ.ά. καθώς και σε εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας.

Η διδασκαλία των μαθημάτων γίνεται διά ζώσης εκπαίδευσης.

Τα μαθήματα οργανώνονται σε εξάμηνα, πραγματοποιούνται σε εβδομαδιαία βάση και διεξάγονται στην ελληνική γλώσσα.

Α' Εξάμηνο		
Μαθήματα Υποχρεωτικά	Διδ. Ώρες	ECTS
Ανάλυση τροφίμων (μάθημα, εργαστήρια και εργασία)	39	15
Μικροβιολογία τροφίμων (μάθημα, εργαστήρια, εργαστηριακή εξέταση και εργασία)	39	15
Μαθήματα Επιλογής		
Σύνολο	78	30

Β' Εξάμηνο		
Μαθήματα Υποχρεωτικά	Διδ. Ώρες	ECTS
Τεχνολογία τροφίμων	26	10
Νέες τάσεις στη χημεία τροφίμων	26	10
Διατροφή	26	10
Μαθήματα Επιλογής		
Σύνολο	78	30

Γ' Εξάμηνο		
Μαθήματα Υποχρεωτικά	Διδ. Ώρες	ECTS
Πρωτότυπη Βιβλιογραφική εργασία		30
Μαθήματα Επιλογής		
Σύνολο		30

Δ' Εξάμηνο	
	ECTS
Εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας	30
Σύνολο	30

Β. Περιεχόμενο/Περιγραφή μαθημάτων

1. Ανάλυση τροφίμων Διαλέξεις

• ΕΝΕΡΓΟΤΗΤΑ ΝΕΡΟΥ - ΣΧΕΤΙΚΗ ΥΓΡΑΣΙΑ ΙΣΟΡΡΟΠΙΑΣ

• ΧΗΜΙΚΗ ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

• ΕΝΟΡΓΑΝΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

• ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΥΛΕΣ

• ΦΥΣΙΚΕΣ ΥΛΕΣ

• ΕΠΙΜΟΛΥΝΤΕΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ Εργαστηριακές ασκήσεις

• ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ενεργότητας νερού

• ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΑΚΑΤΕΡΓΑΣΤΩΝ ΙΝΩΝ, ΠΡΩΤΕΪΝΗΣ, ΣΑΚΧΑΡΩΝ,

• ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΛΙΠΟΥΣ, ΑΡΙΘΜΟΥ ΥΠΕΡΟΞΕΙΔΙΩΝ,

• ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΠΡΟΣΘΕΤΩΝ, Π.Χ. ΝΙΤΡΩΔΩΝ ΑΛΑΤΩΝ, ΘΕΙΩΔΩΝ ΑΛΑΤΩΝ

• Ενόργανες Χημικές αναλύσεις (HPLC-UV, GC-MS, ETAAS, NMR)

2. Μικροβιολογία τροφίμων

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ: Μικροοργανισμοί και τρόφιμα. Παράγοντες που επηρεάζουν την ανάπτυξη των μικροοργανισμών στα τρόφιμα, αλλοιώσεις τροφίμων, ζυμώσεις, ασθένειες που οφείλονται σε μικροοργανισμούς.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ: Παρατήρηση μικροοργανισμών στο μικροσκόπιο, μικροβιολογικός έλεγχος νερού και γάλακτος, μικροβιολογία γιαούρτης, μελέτη της παρουσίας τοξινογόνων μυκήτων στα τρόφιμα, παθογόνοι μικροοργανισμοί στα τρόφιμα

3. Τεχνολογία τροφίμων

Διαλέξεις: Συστήματα διαχείριση ασφάλειας τροφίμων, Μέθοδοι επεξεργασίας και συντήρησης τροφίμων, συσκευασία τροφίμων, θέματα βιοτεχνολογίας τροφίμων.

4. Νέες τάσεις στη Χημεία τροφίμων

Διαλέξεις: Δημόσια υγεία και διατροφική αλυσίδα, αξιολόγηση και διαχείριση κινδύνων που περιέχουν τα τρόφιμα, μυκοτοξίνες και εκτίμηση κινδύνου, επιμολυντές τροφίμων, υπολείμματα φυτοφαρμάκων στα τρόφιμα, βιολογικά τρόφιμα, γενετικά τροποποιημένα τρόφιμα, λειτουργικά τρόφιμα, φυσικά αντιοξειδωτικά, ακτινοβόληση τροφίμων.

5. Διατροφή

Διαλέξεις: Εισαγωγή στη διατροφή. Βασικές έννοιες, Θερμαντική αξία της τροφής. Ενεργειακές ανάγκες του οργανισμού. Πέψη, απορρόφηση και μεταβολισμός των θρεπτικών υλών. Υδατάνθρακες, Λίπη, πρωτεΐνες και ο ρόλος τους στην διατροφή. Νερό, Ανόργανα συστατικά, Βιταμίνες. Μεταβολισμός νηστικού και τραφέντος οργανισμού. Ασθένειες του μεταβολισμού, καρδιαγγειακά νοσήματα.

Αλλεργίες και τρόφιμα. Μεσογειακή διαίτα, διατροφική αξία τροφίμων που παράγει η Ελλάδα. Φυτοφαγία. Τρέχοντα θέματα διατροφής.

6. Πρωτότυπη Βιβλιογραφική εργασία

Συγγραφή πρωτότυπης εργασίας με χρήση διεθνών βάσεων δεδομένων και εξαγωγή συμπερασμάτων επί του θέματος της εργασίας.

Άρθρο 7
ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Το εκπαιδευτικό έργο κάθε ακαδημαϊκού έτους διαρθρώνεται σε δύο εξάμηνα σπουδών, το χειμερινό και το εαρινό, έκαστο εκ των οποίων περιλαμβάνει τουλάχιστον 13 εβδομάδες διδασκαλίας και τρεις εβδομάδες εξετάσεων. Τα μαθήματα του χειμερινού και εαρινού εξαμήνου εξετάζονται επαναληπτικώς κατά την περίοδο του Σεπτεμβρίου.

Η παρακολούθηση των μαθημάτων/εργαστηρίων κ.λπ. είναι υποχρεωτική.

Σε περίπτωση κωλύματος διεξαγωγής μαθήματος προβλέπεται η αναπλήρωσή του. Η ημερομηνία και η ώρα αναπλήρωσης αναρτώνται στην ιστοσελίδα του ΠΜΣ.

Σε περίπτωση που το ποσοστό απουσιών φοιτητή ξεπερνά το 20% ανά μάθημα, τίθεται θέμα διαγραφής του φοιτητή. Το εν λόγω θέμα εξετάζεται από τη ΣΕ, η οποία γνωμοδοτεί σχετικά στη Συνέλευση του Τμήματος.

Η αξιολόγηση των μεταπτυχιακών φοιτητών και η επίδοσή τους στα μαθήματα που υποχρεούνται να παρακολουθήσουν στο πλαίσιο του ΠΜΣ πραγματοποιείται στο τέλος κάθε εξαμήνου με γραπτές ή προφορικές εξετάσεις ή με εκπόνηση εργασιών καθ' όλη τη διάρκεια του εξαμήνου. Ο τρόπος αξιολόγησης ορίζεται από τον διδάσκοντα του κάθε μαθήματος. Η βαθμολόγηση γίνεται στην κλίμακα 1-10. Η βαθμολογία των μαθημάτων κατατίθεται στη Γραμματεία του ΠΜΣ εντός 20 ημερών από τη λήξη της εξεταστικής περιόδου.

Για την απόκτηση ΔΜΣ κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής οφείλει να παρακολουθήσει και να εξεταστεί επιτυχώς στο σύνολο των προσφερόμενων μαθημάτων του ΠΜΣ και να εκπονήσει μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, συγκεντρώνοντας έτσι εκατόν είκοσι (120) ECTS.

Εάν μεταπτυχιακός φοιτητής αποτύχει στην εξέταση μαθήματος ή μαθημάτων, ούτως ώστε σύμφωνα με όσο ορίζονται στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών θεωρείται ότι δεν έχει ολοκληρώσει επιτυχώς το πρόγραμμα, εξετάζεται, ύστερα από αίτησή του, από τριμελή επιτροπή μελών ΔΕΠ του Τμήματος, τα μέλη της οποίας έχουν το ίδιο ή συναφές αντικείμενο με το εξεταζόμενο μάθημα και ορίζονται από τη Συνέλευση του Τμήματος. Από την επιτροπή εξαιρείται ο υπεύθυνος της εξέτασης διδασκων (παρ. 6, άρ. 34, ν. 4485/2017).

Στο τέταρτο εξάμηνο του Προγράμματος προβλέπεται η εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας. Η Συντονιστική Επιτροπή, ύστερα από αίτηση του υποψηφίου στην οποία αναγράφεται ο προτεινόμενος τίτλος της διπλωματικής εργασίας, ο προτεινόμενος επιβλέπων (αν δεν έχει ορισθεί ως επιβλέπων/ουσα του μετ. φοιτητή ήδη από την έναρξη των μετ. σπουδών του) και επισυνάπτεται περιλήψη της προτεινόμενης εργασίας, ορίζει τον επιβλέποντα αυτής και συγκροτεί την τριμελή εξεταστική επιτροπή για την έγκριση της εργασίας, ένα από τα μέλη της οποίας είναι και ο επιβλέπων (παρ. 4, άρ. 34, ν. 4485/2017).

Ο Επιβλέπων της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας μπορεί να είναι μέλος ΔΕΠ ή ερευνητής Α και Β βαθμίδας.

Τα μέλη της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής μπορεί να είναι μέλη ΔΕΠ ή και ερευνητές Α και Β βαθμίδας.

Το αντικείμενο της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας πρέπει να έχει ερευνητικό χαρακτήρα και να είναι πρωτότυπο.

Η γλώσσα συγγραφής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας μπορεί να είναι στην Ελληνική ή Αγγλική γλώσσα.

Οδηγίες συγγραφής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας: εξώφυλλο ελεύθερο με υποχρεωτική τη χρήση του Λογότυπου του Τμήματος Χημείας, ΕΚΠΑ, γραμματοσειρά Times new roman 12, ελάχιστος-μέγιστος αριθμός σελίδων (120 και 160 αντίστοιχα).

Για να εγκριθεί η εργασία ο φοιτητής οφείλει να την υποστηρίξει ενώπιον της εξεταστικής επιτροπής (παρ. 4, άρ. 34, ν. 4485/2017). Μετά την παρουσίαση και ερωτήσεις από το κοινό αποσύρεται το κοινό και ακολουθεί εξέταση από την τριμελή επιτροπή. Μετά την εξέταση η τριμελής επιτροπή συνεδριάζει για το βαθμό.

Οι μεταπτυχιακές διπλωματικές εργασίες εφόσον εγκριθούν από την εξεταστική επιτροπή, αναρτώνται υποχρεωτικά στον διαδικτυακό τόπο του Τμήματος Χημείας (άρ. 34, παρ. 5 ν. 4485/2017).

Επίσης, γίνεται ηλεκτρονική κατάθεση της διπλωματικής εργασίας στο Ψηφιακό Αποθετήριο «ΠΕΡΓΑΜΟΣ», σύμφωνα με τις αποφάσεις της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ.

Άρθρο 8
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

1. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές έχουν όλα τα δικαιώματα και τις παροχές που προβλέπονται για τους φοιτητές του Α' κύκλου σπουδών, πλην του δικαιώματος παροχής δωρεάν διδακτικών συγγραμμάτων. Το Ίδρυμα υποχρεούται να εξασφαλίσει στους φοιτητές με αναπηρία ή/και ειδικές ανάγκες προσβασιμότητα στα προτεινόμενα συγγράμματα και τη διδασκαλία (παρ. 3, αρ. 34, ν. 4485/2017).

2. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές καλούνται να συμμετέχουν και να παρακολουθούν σεμινάρια ερευνητικών ομάδων, συζητήσεις βιβλιογραφικής ενημέρωσης, επισκέψεις εργαστηρίων, συνέδρια/ημερίδες με γνωστικό αντικείμενο συναφές με αυτό του ΠΜΣ, διαλέξεις ή άλλες επιστημονικές εκδηλώσεις του ΠΜΣ κ.ά.

3. Δικαιολογητικά: Πτυχίο άριστα και βεβαίωση χαμηλού εισοδήματος.

4. Η Συνέλευση του Τμήματος Χημείας, μετά την εισήγηση της ΣΕ, δύναται να αποφασίσει τη διαγραφή μεταπτυχιακών φοιτητών εάν:

- υπερβούν το ανώτατο όριο απουσιών
- έχουν αποτύχει στην εξέταση μαθήματος ή μαθημάτων και δεν έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς το πρόγραμμα,
- υπερβούν τη μέγιστη χρονική διάρκεια φοίτησης στο ΠΜΣ, όπως ορίζεται στον παρόντα κανονισμό,
- έχουν παραβιάσει τις κείμενες διατάξεις όσον αφορά την αντιμετώπιση πειθαρχικών παραπτώματων από τα αρμόδια πειθαρχικά Όργανα,
- αυτοδίκαια κατόπιν αιτήσεως των μεταπτυχιακών φοιτητών,

- υποπέσουν σε παράπτωμα που εμπίπτει στο δίκαιο περί πνευματικής ιδιοκτησίας (ν. 2121/1993) κατά τη συγγραφή των προβλεπόμενων εργασιών τους,

- δεν καταβάλλουν το προβλεπόμενο τέλος φοίτησης.

5. Απαλλάσσονται από τα τέλη φοίτησης οι φοιτητές του ΠΜΣ οι οποίοι είναι πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, των οποίων το ατομικό εισόδημα, εφόσον διαθέτουν ίδιο εισόδημα, και το οικογενειακό διαθέσιμο ισοδύναμο εισόδημα δεν υπερβαίνουν αυτοτελώς, το μεν ατομικό το εκατό τοις εκατό (100%), το δε οικογενειακό το εβδομήντα τοις εκατό (70%) του εθνικού διάμεσου διαθέσιμου ισοδύναμου εισοδήματος, σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα κάθε φορά δημοσιευμένα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛ.ΣΤΑΤ.). Η απαλλαγή αυτή παρέχεται για τη συμμετοχή σε ένα μόνο ΠΜΣ. Σε κάθε περίπτωση, οι απαλλασσόμενοι φοιτητές δεν ξεπερνούν το ποσοστό του τριάντα τοις εκατό (30%) του συνολικού αριθμού των φοιτητών που εισάγονται στο ΠΜΣ. Αν οι δικαιούχοι υπερβαίνουν το ποσοστό του προηγούμενου εδαφίου, επιλέγονται με σειρά κατάταξης ξεκινώντας από αυτούς που έχουν το μικρότερο εισόδημα (άρ. 35, παρ. 2, ν. 4485/2017).

6. Στο τέλος κάθε εξαμήνου πραγματοποιείται αξιολόγηση κάθε μαθήματος και κάθε διδάσκοντος από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές (παρ. 1., άρ. 44, ν. 4485/2017). Δίνεται ερωτηματολόγιο αξιολόγησης και τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των φοιτητών όσον αφορά το σύνολο του Μεταπτυχιακού Προγράμματος και των δραστηριοτήτων του θα αναρτώνται στην ιστοσελίδα του προγράμματος. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης του κάθε διδάσκοντα θα του κοινοποιούνται.

7. Η καθομολόγηση γίνεται στο πλαίσιο της Συνέλευσης του Τμήματος Χημείας και σε χώρο του Τμήματος ή της Σχολής, παρουσία του Διευθυντή του ΠΜΣ ή του Αναπληρωτή του, του Προέδρου του Τμήματος ή του Αναπληρωτή του και, κατά τις δυνατότητες, ενδεχομένως εκπροσώπου του Πρυτάνεως.

Πιο συγκεκριμένα στο πλαίσιο του ΠΜΣ «ΧΗΜΕΙΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ» απονέμεται Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στην εξής ειδίκευση:

1. ΧΗΜΕΙΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

8. Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών δεν απονέμεται σε φοιτητή του οποίου ο τίτλος σπουδών πρώτου κύκλου από ίδρυμα της αλλοδαπής δεν έχει αναγνωρισθεί από το Διεπιστημονικό Οργανισμό Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης (Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.), σύμφωνα με το ν. 3328/2005 (Α' 80).

9. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές μπορούν να αιτηθούν την έκδοση παραρτήματος διπλώματος.

10. Για τη συμμετοχή τους στο ΠΜΣ «ΧΗΜΕΙΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ» οι μεταπτυχιακοί φοιτητές καταβάλλουν τέλη φοίτησης που ανέρχονται στο ποσό των 750 ευρώ ανά εξάμηνο. Η καταβολή του τέλους γίνεται στην αρχή κάθε εξαμήνου.

11. Υπάρχει δυνατότητα υποτροφιών αριστείας και ανταποδοτικής εργασίας σε ασκήσεις προπτυχιακών φοιτητών. Για την πραγματοποίηση των σπουδών τους οι φοιτητές μπορούν να λάβουν υποτροφίες. Οι υποτροφίες αυτές διακρίνονται:

α) Σε υποτροφίες αριστείας, οι οποίες αποδίδονται στους αριστούχους φοιτητές του Π.Μ.Σ. βάσει της επίδοσης τους στα μαθήματα του 1ου εξαμήνου. Το ποσό που αντιστοιχεί σε αυτές τις υποτροφίες ανέρχεται στο 10% των διδάκτρων κάθε σειράς. Εφόσον το ποσό επαρκεί διατίθεται στον 1ο και 2ο φοιτητή βάσει της σειράς επιτυχίας τους. Οι φοιτητές απαλλάσσονται της καταβολής διδάκτρων που αντιστοιχεί σε αυτό το ποσό.

β) Σε ανταποδοτικές υποτροφίες, λόγω της συμμετοχής των φοιτητών στην επιτήρηση των προπτυχιακών φοιτητών στα εργαστήρια και στις εξετάσεις. Οι φοιτητές και σε αυτή τη περίπτωση απαλλάσσονται μέρους ή όλου του ποσού των διδάκτρων. Το ποσό της απαλλαγής υπολογίζεται βάσει πραγματικών ωρών απασχόλησης. Η δε αμοιβή ανά ώρα αποφασίζεται στην αρχή κάθε έτους με εισήγηση της Σ.Ε. και απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Η απόφαση αυτή γνωστοποιείται στους φοιτητές του Π.Μ.Σ.

Επίσης υπάρχει δυνατότητα συνδυασμού του προγράμματος ΕΡΑΣΜΟΣ με τη συμμετοχή στο ΠΜΣ.

Άρθρο 9

ΥΠΟΔΟΜΗ ΠΜΣ

1. Για την εύρυθμη λειτουργία του ΠΜΣ θα διατεθούν αίθουσες διδασκαλίας και σεμιναρίων, αμφιθέατρα εξοπλισμένα με οπτικοακουστικά μέσα και εργαστήρια του Τμήματος Χημείας

2. Η διοικητική και γραμματειακή υποστήριξη του ΠΜΣ γίνεται από τη Γραμματεία του ΠΜΣ, η οποία στελεχώνεται από μέλη της γραμματείας του τμήματος χημείας.

3. Η χρηματοδότηση του ΠΜΣ μπορεί να προέρχεται από:

α) τον προϋπολογισμό του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και των συνεργαζόμενων για την οργάνωσή του φορέων σύμφωνα με το άρθρο 43,

β) τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων,

γ) δωρεές, παροχές, κληροδοτήματα και κάθε είδους χορηγίες φορέων του δημόσιου τομέα, όπως οριοθετείται στην περίπτωση α' της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143), ή του ιδιωτικού τομέα,

δ) πόρους από ερευνητικά προγράμματα,

ε) πόρους από προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή άλλων διεθνών οργανισμών,

στ) μέρος των εσόδων των Ειδικών Λογαριασμών Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.),

ζ) κάθε άλλη νόμιμη πηγή.

Επειδή τα λειτουργικά έξοδα του Π.Μ.Σ. δεν καλύπτονται εξ ολοκλήρου από τις ανωτέρω πηγές χρηματοδότησης, μέρος των λειτουργικών του εξόδων καλύπτεται από τέλη φοίτησης. Η επιβολή τέλους φοίτησης/διδάκτρων κρίνεται αναγκαία γιατί είναι απαραίτητη η προμήθεια αντιδραστηρίων, αναλώσιμων, ανταλλακτικών, μικροοργάνων, καθώς και για επισκευές επιστημονικών οργάνων κτλ (70% επί του συνολικού τέλους φοίτησης, 3000 ευρώ, δηλαδή 2100 ευρώ).

4. Κατά τη λήξη της θητείας της ΣΕ, με ευθύνη του απερχόμενου Διευθυντή, συντάσσεται αναλυτικός απολογισμός του ερευνητικού και εκπαιδευτικού έργου και των λοιπών δραστηριοτήτων του Π.Μ.Σ., ο οποίος κα-

τατίθεται στο Τμήμα Χημείας του ΕΚΠΑ (παρ. 2, άρ. 44, ν. 4485/2017). Ο εν λόγω απολογισμός με ευθύνη της Κοσμητείας αποστέλλεται αμελλητί στα μέλη της ΕΣΕ (παρ. 5, άρ. 44, ν. 4485/2017).

5. Η εσωτερική και εξωτερική αξιολόγηση του ΠΜΣ θα γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 44 του ν. 4485/2017.

Άρθρο 10
ΑΝΑΘΕΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ /
ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ ΣΤΟ ΠΜΣ

Στο ΠΜΣ προγραμματίζεται να απασχοληθούν μέλη ΔΕΠ του τμήματος Χημείας του ΕΚΠΑ και από ΑΕΙ της ημεδαπής λόγω εξειδίκευσης στα μαθήματα του ΠΜΣ. Πιο συγκεκριμένα, οι διδάσκοντες του ΠΜΣ, θα είναι, κατά 75%:

- μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος, http://www.chem.uoa.gr/?page_id=2962, <http://scholar.uoa.gr/harpro>, http://www.chem.uoa.gr/?page_id=2851, <http://scholar.uoa.gr/tmavrom>, http://www.chem.uoa.gr/?page_id=2835.

Και κατά 25% μέλη Δ.Ε.Π. από ΑΕΙ της ημεδαπής. Η συμμετοχή τους κρίνεται απαραίτητη όσο αφορά τη διδασκαλία θεμάτων τεχνολογίας τροφίμων <http://fst.aua.gr/el/userpages/298>, και διατροφής <http://fst.aua.gr/el/userpages/103>.

- Όλοι οι διδάσκοντες του Τμήματος, κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος εκτός κι αν το γνωστικό τους αντικείμενο είναι εξαιρετικής και αδιαμφισβήτητης ιδιαιτερότητας για το οποίο δεν είναι δυνατή ή συνήθως η εκπόνηση διδακτορικής διατριβής,

- 12,5 %ομότιμους καθηγητές (άρ. 69, ν. 4386/2016) και αφυπηρητήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. του οικείου Τμήματος, λόγω εξειδίκευσης σε θέματα σχετικά με το ΠΜΣ Χημεία τροφίμων όπως βιολογικά τρόφιμα, φυτοφάρμακα, γενετικά τροποποιημένα τρόφιμα για τα οποία έχει συγγράψει βιβλία και δημοσιεύσεις σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά (ιστοσελίδα: http://www.chem.uoa.gr/?page_id=1009)

- διδάσκοντες σύμφωνα με το π.δ. 407/1980 (Α' 112),
- επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους είτε κάτοχους διδακτορικού διπλώματος είτε υποψήφιους διδάκτορες είτε εξαιρετικής τεχνικής εμπειρίας, οι οποίοι μπορεί να απασχολούνται ως ακαδημαϊκοί υπότροφοι με απόφαση της Συνέλευσης και πράξη του προέδρου του οικείου τμήματος για τη διεξαγωγή διδακτικού, κλινικού και ερευνητικού έργου, καθοριζόμενου με τη σύμβαση που υπογράφεται μεταξύ του ακαδημαϊκού υποτρόφου και του πρύτανη του οικείου ΑΕΙ. [...] (παρ. 7, άρ. 29, ν. 4009/2011).

Με αιτιολογημένη απόφαση της Συνέλευσης το Τμήμα ανατίθεται διδασκαλία σε:

- μέλη ΔΕΠ άλλων Τμημάτων του ίδιου ή άλλου ΑΕΙ,
- ερευνητές από ερευνητικά κέντρα του αρ. 13Α, ν. 4310/2014, της Ακαδημίας Αθηνών και του Ιδρύματος Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών,
- επισκέπτες καταξιωμένους επιστήμονες από την ημεδαπή ή την αλλοδαπή, που έχουν θέση ή προσόντα καθηγητή ή ερευνητή σε ερευνητικό κέντρο, επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους με εξειδικευμένες γνώσεις ή σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του ΠΜΣ,

- επισκέπτες μεταδιδακτορικούς ερευνητές, Έλληνες ή αλλοδαπούς νέους επιστήμονες, κάτοχους διδακτορικού διπλώματος (παρ. 7, άρ. 16, ν. 4009/2011)

ή γίνονται νέες προσλήψεις/συμβάσεις σύμφωνα με τα ανωτέρω (παρ. 1, 2, 5 και 6, αρ. 36, ν. 4485/2017).

Η ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων, σεμιναρίων και ασκήσεων του ΠΜΣ γίνεται ύστερα από εισήγηση της ΣΕ και έγκριση της Συνέλευσης του Τμήματος.

Η πρόσκληση για τους επισκέπτες καταξιωμένους επιστήμονες από την ημεδαπή ή την αλλοδαπή και για επισκέπτες μεταδιδακτορικούς ερευνητές, Έλληνες ή αλλοδαπούς νέους επιστήμονες, κάτοχους διδακτορικού διπλώματος γίνεται από την ΣΕ και μετά την αποδοχή, τα έξοδα καλύπτονται από τον προϋπολογισμό του ΠΜΣ.

Η πρόσκληση σε αφυπηρητήσαντα μέλη ΔΕΠ γίνεται από την ΣΕ και μετά την αποδοχή, τα έξοδα καλύπτονται από τον προϋπολογισμό του ΠΜΣ.

- Η εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας δύναται να πραγματοποιείται σε ερευνητικά κέντρα της ημεδαπής ή άλλα ΑΕΙ ή δημόσιους φορείς.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο Πρύτανης

ΜΕΛΕΤΙΟΣ - ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ

Αριθμ. απόφ. 10

(2)

Κανονισμός λειτουργίας του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων Πανεπιστημίου Πελοποννήσου με τίτλο: «Μεσογειακές Σπουδές».

Η ΣΥΓΚΛΗΤΟΣ

ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

(Αριθμ. Συνεδρίασης 131)

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του άρθρου 45, παρ. 1 και του άρθρου 85, παρ. 6 του ν. 4485/2017 «Οργάνωση και λειτουργία της ανώτατης εκπαίδευσης, ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις» (Α' 114).

2. Τις διατάξεις του άρθρου 19, παρ. 8 του ν. 4521/2018 (Α' 38) «Ίδρυση Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής και άλλες διατάξεις».

3. Τη διάταξη του άρθρου 26, παρ. 6 του ν. 4386/2016 (Α' 83), με την οποία αντικαθίσταται η περίπτωση γ' της παρ. 22 του άρθρου 80 του ν. 4009/2011 ως εξής: «Εως την έναρξη ισχύος του κατά το άρθρο 5 Οργανισμού κάθε Ιδρύματος και του κατά το άρθρο 6 Εσωτερικού του Κανονισμού, τα θέματα που προβλέπονται σε αυτούς ρυθμίζονται με αποφάσεις Συγκλήτου, οι οποίες δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως».

4. Τις διατάξεις του άρθρου 90 του «Κώδικα νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα Κυβερνητικά Όργανα», που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του π.δ. 63/2005 (ΦΕΚ Α' 98).

5. Την υπ' αριθμ. 210838/Ζ1/1.12.2017 (ΦΕΚ 647/6.12.2017 τ. Υ.Ο.Δ.Δ.) διαπιστωτική πράξη του Υπουργού

Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, με την οποία διαπιστώνεται ο διορισμός του Αθανάσιου Κατσή, Καθηγητή του Τμήματος Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής, ως Πρύτανη του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, με πλήρη θητεία, από της εκδόσεως της διαπιστωτικής πράξης.

6. Την υπ' αριθμ. 8237/8.12.2017 (ΦΕΚ 4835/29.12.2017 τ.Β') απόφαση Πρύτανη του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου περί μεταβίβασης αρμοδιοτήτων στους Αντιπρυτάνεις, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 15 του ν. 4485/2017 (Α' 114).

7. Το απόσπασμα πρακτικών της Συνέλευσης του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (συνεδρίαση 95η / 21.5.2018).

8. Την υπ' αριθμ. 16/24.4.2018 απόφαση της 125ης Συνεδρίασης Συγκλήτου με τίτλο «Επανάδρυση Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο «Μεσογειακές Σπουδές» του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου».

9. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της απόφασης αυτής δεν προκαλείται διαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, αποφασίζει:

Την έγκριση του Κανονισμού Λειτουργίας του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο «Μεσογειακές Σπουδές» του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, ως ακολούθως:

Άρθρο 1. Γενικές Αρχές

Ο δεύτερος κύκλος σπουδών συνίσταται στην παρακολούθηση Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) και ολοκληρώνεται με την απονομή Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.).

Στον παρόντα Κανονισμό παρουσιάζονται η δομή και οι κανόνες λειτουργίας του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ) με τίτλο «Μεσογειακές Σπουδές» του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (ΠΑ.ΠΕΛ.) το οποίο απονέμει Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) στις Μεσογειακές Σπουδές.

Οι διατάξεις του παρόντος Κανονισμού, όπως αυτές αναλύονται στα επόμενα άρθρα, εξειδικεύουν και συμπληρώνουν το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τις μεταπτυχιακές σπουδές, και συγκεκριμένα τις διατάξεις του ν. 4485/2017, ενώ ρυθμίζουν με ενιαίο τρόπο θέματα λειτουργίας του Π.Μ.Σ., τα οποία δε ρυθμίζονται από την κείμενη νομοθεσία, αλλά είτε παρέχονται γι' αυτά σχετικές εξουσιοδοτήσεις από το νόμο, είτε ρυθμίζονται με αποφάσεις των αρμοδίων οργάνων του Π.Μ.Σ. Ο Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών δύναται να τροποποιηθεί με πρόταση της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ. και απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος και της Συγκλήτου του Ιδρύματος.

Άρθρο 2. Αντικείμενο - Σκοπός - Μαθησιακά αποτελέσματα του Π.Μ.Σ.

Αντικείμενο του ΠΜΣ με τίτλο «Μεσογειακές Σπουδές» είναι η παραγωγή και μετάδοση γνώσεων και η ανάπτυξη τεχνολογίας, μεθοδολογιών, λειτουργικών εργαλείων

και εν γένει ερευνητικών αποτελεσμάτων στο διεπιστημονικό πεδίο (αποτελούμενο από τους κλάδους της Πολιτικής Επιστήμης, των Διεθνών Σχέσεων, της Κοινωνιολογίας και των Πολιτισμικών Σπουδών) των Σπουδών Περιοχής στη Μεσόγειο.

Στο πλαίσιο αυτό, το ΠΜΣ αποσκοπεί αφενός μεν στην προαγωγή της έρευνας στο πεδίο μελέτης των πολιτικών και κοινωνικό-οικονομικών εξελίξεων στην περιοχή της Μεσογείου, αφετέρου δε στην εξειδίκευση των φοιτητών στο επιστημονικό αυτό πεδίο, παρέχοντας σε αυτούς τα αναγκαία εφόδια για την περαιτέρω επιστημονική και επαγγελματική σταδιοδρομία τους, αλλά και για την ενεργή συμμετοχή τους στην οικονομική, κοινωνική και πολιτική ανάπτυξη της χώρας προέλευσής τους (σημαντικό μέρος των φοιτητών είναι αλλοδαποί) μέσα στο σύγχρονο διεθνές και ευρωπαϊκό τοπίο.

Το πρόγραμμα καλύπτει ευρύ φάσμα θεμάτων και προβλημάτων με τρόπο διεπιστημονικό. Βασίζεται σε μια πολυδιάστατη προσέγγιση σε ζητήματα συγκρούσεων, ασφάλειας, εθνικισμού, εκδημοκρατισμού, κοινωνίας των πολιτών και της Αραβικής Άνοιξης, πολυπολιτισμού, φεμινισμού, ακτιβισμού, οικονομικής κρίσης και ανάπτυξης, ενεργειακής ασφάλειας και περιβαλλοντικών προκλήσεων.

Με την ολοκλήρωση των σπουδών τους, οι απόφοιτοι του προγράμματος:

- κατέχουν προχωρημένη, διεπιστημονική γνώση των σύγχρονων κοινωνικό-πολιτικών χαρακτηριστικών της περιοχής της Μεσογείου που αφορά τα πολιτικά συστήματα, τις διεθνείς σχέσεις, την πολιτισμική ετερογένεια και τις κοινωνικό-οικονομικές συνθήκες της περιοχής,
- διαθέτουν μια στέρεη και πλουραλιστική μεθοδολογική, θεωρητική και εμπειρική βάση γνώσεων που θα τους επιτρέπει να μπορούν να εργαστούν ατομικά ή σε ομάδες με στόχο τη διερεύνηση, ανάλυση και επίλυση προβλημάτων, ειδικά ως προς το σχεδιασμό και την εφαρμογή πολιτικών στην περιοχή της Μεσογείου,
- είναι ικανοί να αξιοποιήσουν ακαδημαϊκές θεωρίες, αναλυτικές έννοιες και την ιστορική εμπειρία με στόχο την κριτική αποτίμηση πολιτικών και προτάσεων πολιτικής που αφορούν την περιοχή της Μεσογείου και οι οποίες μπορεί να διατυπώνονται ή να προωθούνται από δημόσιους φορείς, μη-κυβερνητικές οργανώσεις και διεθνείς οργανισμούς,
- είναι ικανοί να διεξάγουν επαγγελματικού επιπέδου έρευνα, να διατυπώσουν υποστηρίξιμες θέσεις και επιχειρήματα και να παρουσιάσουν πρωτότυπα ευρήματα και απόψεις αναφορικά με εξελίξεις στην περιοχή,
- είναι ικανοί να προετοιμάσουν και να εκπονήσουν σχέδια εργασίας και έρευνα και να αναλάβουν ευθύνες λήψης αποφάσεων και επίλυσης προβλημάτων,
- είναι ικανοί να αναλάβουν διοικητικά καθήκοντα στο πεδίο της εξειδίκευσής τους και να διαχειριστούν ατομικά ή σε ομάδες τυχόν προβλήματα που μπορεί να ανακύψουν.

Άρθρο 3. Αρμόδια Όργανα / Επιτροπές για την ίδρυση - λειτουργία του Π.Μ.Σ.

Για την οργάνωση και λειτουργία του Π.Μ.Σ. αρμόδια όργανα/επιτροπές είναι:

3.1 Σύγκλητος

Η Σύγκλητος είναι το αρμόδιο όργανο για τα θέματα ακαδημαϊκού, διοικητικού, οργανωτικού και οικονομικού χαρακτήρα του Π.Μ.Σ. και ασκεί όσες αρμοδιότητες σχετικά με τα Π.Μ.Σ. δεν ανατίθενται από το νόμο ειδικώς σε άλλα όργανα.

3.2 Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών

Η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών αποτελείται από τον Αντιπρύτανη Ακαδημαϊκών Υποθέσεων, που εκτελεί χρέη Προέδρου και τους Κοσμήτορες του Ιδρύματος, ως μέλη και έχει τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στην παρ. 5 του άρθρου 32 του ν. 4485/2017.

3.3 Συνέλευση του Τμήματος

Η Συνέλευση του Τμήματος, έχει τις εξής αρμοδιότητες:

1. ορίζει τα μέλη της Συντονιστικής Επιτροπής,
2. κατανέμει το διδακτικό έργο μεταξύ των διδασκόντων του Π.Μ.Σ.,
3. συγκροτεί επιτροπές επιλογής/εξέτασης των υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών,
4. διαπιστώνει την επιτυχή ολοκλήρωση της φοίτησης για την απονομή του Δ.Μ.Σ.
5. συγκροτεί επιπλέον Επιτροπές όπου αυτή κρίνει απαραίτητο. Όλες οι προτάσεις ή αποφάσεις των Επιτροπών εγκρίνονται από τη Συνέλευση του Τμήματος
6. ασκεί κάθε άλλη αρμοδιότητα που προβλέπεται από τις διατάξεις του Κεφαλαίου ΣΤ του ν. 4485/2017.

3.4 Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.)

Η Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.) του Π.Μ.Σ. απαρτίζεται από πέντε (5) μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος, τα οποία έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο και εκλέγονται από τη Συνέλευση του Τμήματος για διετή θητεία, κατά τη λήξη της οποίας με ευθύνη του Δ/ντή συντάσσεται απολογισμός του ερευνητικού και εκπαιδευτικού έργου του ΠΜΣ καθώς και των λοιπών δραστηριοτήτων του.

Η Σ.Ε. είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και το συντονισμό της λειτουργίας του προγράμματος και:

- εισηγείται στη Συνέλευση για θέματα του οδηγού σπουδών
- εισηγείται στη Συνέλευση την κατανομή του διδακτικού έργου μεταξύ των διδασκόντων/ουσων του ΠΜΣ.
- ορίζει τον/την επιβλέποντα/ουσα και τα μέλη της τριμελούς επιτροπής εξέτασης διπλωματικών εργασιών.
- εξετάζει φοιτητικά θέματα όπως αιτήσεις αναστολής φοίτησης, μερικής φοίτησης, παράτασης σπουδών, διαγραφής φοιτητών/τριων κλπ και εισηγείται σχετικά στη Συνέλευση του Τμήματος.
- εξετάζει τις αιτήσεις των φοιτητών για απαλλαγή από τα τέλη φοίτησης, σε περίπτωση που δεν έχει οριστεί από τη Γενική συνέλευση διακριτή επιτροπή με τη συγκεκριμένη αρμοδιότητα.
- εξετάζει τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των μαθημάτων από τους φοιτητές και εισηγείται σχετικά στα αρμόδια όργανα του ΠΜΣ.

3.5 Ο/Η Διευθυντής/τρια Π.Μ.Σ.

Ο/Η Δ/ντης/τρια είναι Μέλος Δ.Ε.Π. πρώτης βαθμίδας ή της βαθμίδας Αναπληρωτή/ώτριας Καθηγητή/ητριας του Τμήματος, του ίδιου ή συναφούς αντικείμενου με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ., προεδρεύει της ΣΕ

και ορίζεται από τη Συνέλευση του Τμήματος, μαζί με τον Αναπληρωτή ή την Αναπληρώτρια, από τα εκλεγμένα μέλη της Σ.Ε. για διετή, χωρίς επιπλέον αμοιβή για το διοικητικό του έργο ως Διευθυντής/τρια. Εισηγείται στα αρμόδια όργανα του ιδρύματος για κάθε θέμα που αφορά στην αποτελεσματική λειτουργία του προγράμματος. Ο μέγιστος αριθμός συνεχόμενων θητειών του Διευθυντή ή της Διευθύντριας ορίζεται σε δύο (2).

Ο/Η Δ/ντης/τρια του ΠΜΣ:

- συγκαλεί σε συνεδρίαση τη ΣΕ,
- καταρτίζει την ημερήσια διάταξη των εν λόγω συνεδριάσεων, λαμβάνοντας υπόψη εισηγήσεις των μελών και οργάνων του Π.Μ.Σ.
- εισηγείται στη Συνέλευση για κάθε θέμα του Π.Μ.Σ.
- έχει την ευθύνη σύνταξης του προϋπολογισμού και απολογισμού του προγράμματος, τους οποίους υποβάλλει στη Συνέλευση για έγκριση.
- είναι υπεύθυνος για την παρακολούθηση της εκτέλεσης του προϋπολογισμού και για την έκδοση των εντολών πληρωμής των σχετικών δαπανών.
- έχει την ευθύνη σύνταξης αναλυτικού απολογισμού του ερευνητικού και εκπαιδευτικού έργου του Π.Μ.Σ., καθώς και των λοιπών δραστηριοτήτων του, κατά τη λήξη της θητείας της ΣΕ. Ο απολογισμός συντάσσεται με στόχο την αναβάθμιση των σπουδών, την καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, τη βελτιστοποίηση των υφιστάμενων υποδομών και την κοινωνικά επωφελή χρήση των διαθέσιμων πόρων του ΠΜΣ. Ο απολογισμός κατατίθεται στο οικείο Τμήμα στο οποίο ανήκει το ΠΜΣ.

Ο Αναπληρωτής Διευθυντής του ΠΜΣ είναι Καθηγητής ή Αναπληρωτής Καθηγητής και εκπληρώνει τα καθήκοντα του Διευθυντή σε περίπτωση κωλύματος ή απουσίας του.

3.6 Επιτροπή Εξέτασης / Επιλογής Υποψηφίων Μεταπτυχιακών Φοιτητών και Φοιτητριών

Η Επιτροπή αποτελείται από τρία μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος, τα οποία συμμετέχουν και στη ΣΕ, και ορίζεται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

Η Επιτροπή είναι υπεύθυνη για:

- Αξιολόγηση όλων των υποβληθέντων δικαιολογητικών, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τα ακαδημαϊκά κριτήρια όπως αυτά αναφέρονται στο άρθρο 6.3 του παρόντος Κανονισμού. Ο έλεγχος της πληρότητας των δικαιολογητικών διενεργείται από τη Γραμματεία του Π.Μ.Σ..

- Έλεγχο της γλωσσικής επάρκειας.

- Διενέργεια προσωπικών συνεντεύξεων.

Η τελική κατάταξη των υποψηφίων με βάση τη λίστα κριτηρίων του προγράμματος και η πρόταση επιλογής υποψηφίων με βάση την κατάταξη αυτή, υποβάλλονται προς επικύρωση στη Συνέλευση του Τμήματος.

3.7 Εξαμελής Επιστημονική Συμβουλευτική Επιτροπή (Ε.Σ.Ε.)

Η Ε.Σ.Ε. είναι αρμόδια για την εξωτερική ακαδημαϊκή αξιολόγηση των ΠΜΣ. Τα πέντε (5) μέλη της Ε.Σ.Ε. είναι μέλη Δ.Ε.Π. α' βαθμίδας, αναπληρωτή και επίκουρου άλλων Α.Ε.Ι. ή ερευνητές από ερευνητικά κέντρα του άρθρου 13 Α του ν. 4310/2014, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, συμπεριλαμβανομένων των Ερευνητικών

Κέντρων της Ακαδημίας Αθηνών και του Ιδρύματος Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών, ή επιστήμονες της αλλοδαπής ή της ημεδαπής, οι οποίοι έχουν τα προσόντα που προβλέπονται για τους επισκέπτες διδάσκοντες στην παράγραφο 5 του άρθρου 36, του αντίστοιχου επιστημονικού πεδίου, και με την προϋπόθεση ότι δεν υπηρετούν ως διδάσκοντες σε ΠΜΣ της Σχολής. Το έκτο μέλος είναι μεταπτυχιακός φοιτητής της Σχολής.

Η θητεία των μελών είναι πενταετής, με δυνατότητα ανανέωσης, εκτός από τον/την φοιτητή/τρια, του οποίου η θητεία είναι ετήσια.

Η ιδιότητα του/της Προέδρου, ο τρόπος επιλογής του/της μεταπτυχιακού/ής φοιτητή/τριας, καθώς και κάθε ειδικότερο θέμα που αφορά στη συγκρότηση, τη λειτουργία και τη διοικητική υποστήριξη της Επιτροπής, καθορίζονται με απόφαση της Συγκλήτου που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 4.

Αριθμός Εισακτέων

Ο αριθμός εισακτέων ορίζεται κατ' ανώτατο όριο σε 26 μεταπτυχιακούς/ες φοιτητές/τριες κατ' έτος.

Σημειώνεται ότι ο μέγιστος αριθμός μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών ανά διδάσκοντα του Π.Μ.Σ. ανέρχεται σε 3. Ο μέγιστος αριθμός μεταπτυχιακών φοιτητών στα Π.Μ.Σ. του Τμήματος είναι περίπου 190 ανά έτος σε σχέση με τον αριθμό των 125 εισακτέων προπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος ανά έτος και των 16 διδασκόντων του Τμήματος.

Άρθρο 5.

Κατηγορίες Πτυχιούχων

Στο ΠΜΣ γίνονται δεκτοί/ες πτυχιούχοι: α) από Τμήματα Πανεπιστημίων της ημεδαπής και ομοταγών αναγνωρισμένων Ιδρυμάτων της αλλοδαπής που είναι συναφή με το ευρύτερο γνωστικό αντικείμενο των κοινωνικών, πολιτικών οικονομικών και ανθρωπιστικών επιστημών, των διεθνών σχέσεων, της νομικής και της δημόσιας διοίκησης ή άλλων συναφών γνωστικών αντικειμένων και β) από Τμήματα ΤΕΙ συναφούς γνωστικού αντικειμένου.

Τα μέλη των κατηγοριών Ε.Ε.Π., καθώς και Ε.Δι.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. που πληρούν τις προϋποθέσεις του πρώτου εδαφίου της παρ. 1, του άρθρου 34 του ν.4485/17, μπορούν μετά από αίτησή τους να εγγραφούν ως υπεράριθμοι, και μόνο ένας κατ' έτος και ανά ΠΜΣ, σύμφωνα με τους ειδικότερους όρους που προβλέπονται στον Κανονισμό, μόνο σε ΠΜΣ που οργανώνεται σε Τμήμα του Ιδρύματος όπου υπηρετούν, το οποίο είναι συναφές με το αντικείμενο του τίτλου σπουδών και του έργου που επιτελούν στο Ίδρυμα.

Άρθρο 6.

Διαδικασία και Κριτήρια επιλογής εισακτέων

6.1. Προκήρυξη/πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος

Το Τμήμα σε ημερομηνίες που ορίζονται από την Συνέλευση προβαίνουν σε πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για το επόμενο ακαδημαϊκό έτος λειτουργίας

του Π.Μ.Σ.. Η πρόσκληση δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα του Τμήματος.

Στην πρόσκληση αναφέρονται οι προϋποθέσεις εισαγωγής, κατηγορίες πτυχιούχων και αριθμός εισακτέων, τρόπος εισαγωγής, κριτήρια επιλογής, κ.λπ., οι προθεσμίες υποβολής αιτήσεων καθώς και τα δικαιολογητικά που απαιτούνται.

Οι αιτήσεις μαζί με τα απαραίτητα δικαιολογητικά κατατίθενται στη Γραμματεία του οικείου Τμήματος είτε σε έντυπη είτε σε ηλεκτρονική μορφή.

6.2 Υποβολή αιτήσεων - Δικαιολογητικά

Οι αιτήσεις των υποψηφίων πρέπει να συνοδεύονται από τα προβλεπόμενα δικαιολογητικά σύμφωνα με την προκήρυξη.

Απαραίτητα δικαιολογητικά είναι:

1. Αίτηση υποβολής υποψηφιότητας
2. Βιογραφικό σημείωμα σύμφωνα με το πρότυπο Europass.

3. Φωτοτυπία πτυχίου ή βεβαίωση Περάτωσης Σπουδών*.

4. Πιστοποιητικό αναγνώρισης από τον ΔΟΑΤΑΠ, στην περίπτωση που το πρώτο πτυχίο των υποψηφίων προέρχεται από ίδρυμα της αλλοδαπής.

5. Φωτοαντίγραφο αναλυτικής βαθμολογίας προπτυχιακών μαθημάτων

6. Φωτοαντίγραφο Παραρτήματος διπλώματος, εάν υπάρχει.

7. Πιστοποιητικό άριστης γνώσης αγγλικής γλώσσας (C1). Εάν το πτυχίο έχει εκδοθεί από ελληνικό φορέα αρκεί ευκρινές φωτοαντίγραφο αυτού. Εάν έχει εκδοθεί από φορέα της αλλοδαπής πρέπει να είναι επικυρωμένο, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην κείμενη νομοθεσία. (προϋπόθεση για την επιλογή αποτελεί η επαρκής γνώση μιας τουλάχιστον γλώσσας πέραν της γλώσσας διεξαγωγής του ΠΜΣ σύμφωνα με το άρθρο 34 παρ. 2 του ν. 4485/2017)**.

8. Motivation letter.

9. Τυχόν επιπλέον τεκμήρια που ενισχύουν την υποψηφιότητα. Π.χ.:

- Πιστοποιητικό γνώσης δεύτερης ξένης γλώσσας (γαλλικής ή γερμανικής), εφόσον υπάρχει.

- Πρόσθετο πτυχίο, εφόσον υπάρχει, ή πιστοποιητικό ισοτιμίας του αρμόδιου οργάνου, κατά τις κείμενες διατάξεις, για όσους προέρχονται από σχολές εξωτερικού.

- Τίτλος μεταπτυχιακών σπουδών, εφόσον υπάρχει, ή πιστοποιητικό ισοτιμίας του αρμόδιου οργάνου, κατά τις κείμενες διατάξεις, για όσους προέρχονται από σχολές εξωτερικού.

- Αποδεικτικά επαγγελματικής εμπειρίας (εφόσον υπάρχουν).

- Συμμετοχή σε συνέδρια ή σεμινάρια, άλλες δραστηριότητες που δεν περιλαμβάνονται στα ανωτέρω (εφόσον υπάρχουν).

- Αποδεικτικά ερευνητικής δραστηριότητας (εφόσον υπάρχουν).

10. Φωτοτυπία δύο όψεων της αστυνομικής ταυτότητας

11. Δύο (2) συστατικές επιστολές.

* Υποψηφιότητα μπορούν να υποβάλλουν και οι «επί πτυχίου» φοιτητές επισυνάπτοντας την αναλυτική βαθμο-

λογία επτά (7) εξαμήνων σπουδών, υπό την αίρεση ότι θα προσκομίσουν έως την 15η Οκτωβρίου ή την επόμενη εργάσιμη εφόσον είναι αργία, το πτυχίο τους ή βεβαίωση επιτυχούς περάτωσης σπουδών.

** Για την πιστοποίηση της γλωσσομάθειας υιοθετούνται η κλίμακα, οι τίτλοι γλωσσομάθειας και ο τρόπος απόδειξης που προσδιορίζει ο ΑΣΕΠ σύμφωνα με τα ισχύοντα κατά την υποβολή της αίτησης.

Με απόφαση της Συντονιστικής Επιτροπής μπορούν να διεξαχθούν εξετάσεις ξένης γλώσσας για τους υποψήφιους που δεν διαθέτουν τη σχετική επάρκεια, ή άλλη δοκιμασία, μέσω των οποίων τεκμηριώνεται η δυνατότητα του υποψηφίου να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις του ΠΜΣ.

6.3 Κριτήρια επιλογής

Η επιλογή των εισακτέων πραγματοποιείται με βάση τα ακόλουθα κριτήρια:

- Βαθμός πτυχίου: 40%
- Βαθμολογία στα προπτυχιακά μαθήματα, που είναι σχετικά με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ. ή/και επαγγελματική δραστηριότητα σχετική με το αντικείμενο του ΠΜΣ: 20%
- Επίδοση στην Διπλωματική Εργασία, όπου αυτή προβλέπεται στον πρώτο κύκλο σπουδών: 5%
- Ερευνητική δραστηριότητα: 5% Προφορική συνέντευξη: 30%. Κατά τη διαδικασία της συνέντευξης αξιολογούνται τα τυχόν επιπλέον τεκμήρια που δύναται να καταθέσει ο/η υποψήφιος/α, η προσωπικότητα και το ενδιαφέρον του/της για παρακολούθηση του ΠΜΣ

Για την επιλογή του υποψηφίου λαμβάνεται υπόψη το σύνολο του φακέλου υποψηφιότητας και των τεκμηρίων που συνυποβάλλονται, μέσω των οποίων τεκμηριώνεται η δυνατότητα του υποψηφίου να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις του ΠΜΣ, το οποίο επιθυμεί να παρακολουθήσει.

6.4 Διαδικασία επιλογής

Με βάση τα θεσπισθέντα κριτήρια, η Επιτροπή Επιλογής καταρτίζει τον Πίνακα Αξιολόγησης των υποψηφίων και τον καταθέτει προς έγκριση στη Συνέλευση.

Ειδικότερα:

1. Η Επιτροπή Επιλογής καταρτίζει αρχικά έναν πλήρη κατάλογο όσων έχουν υποβάλει αίτηση.
  2. Απορρίπτει τους υποψηφίους που δεν πληρούν τα ελάχιστα τυπικά κριτήρια σύμφωνα με το ν. 4485/2018.
  3. Καλεί σε συνέντευξη τους υποψηφίους, η οποία πραγματοποιείται από τα μέλη της οικείας Επιτροπής Επιλογής.
  4. Ιεραρχεί βαθμολογικά τους υποψηφίους και εισηγείται την τελική επιλογή.
  5. Καταρτίζει τον τελικό πίνακα επιλογής. Ο τελικός πίνακας των επιτυχόντων εγκρίνεται και επικυρώνεται από τη Συνέλευση και αναρτάται στην ιστοσελίδα του Τμήματος.
- Ο μέγιστος αριθμός εγγραφής υποψηφίων που θα γίνονται δεκτοί σε περίπτωση ισοψηφίας με τον τελευταίο επιτυχόντα ορίζεται στους πέντε (5) μεταπτυχιακούς φοιτητές.

Άρθρο 7.

Διάρκεια Σπουδών

7.1 Χρονική διάρκεια φοίτησης

Η χρονική διάρκεια φοίτησης στο Π.Μ.Σ. για τη λήψη

Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) ορίζεται σε ένα εντατικό έτος (δύο εξάμηνα μαθημάτων και θερινή περίοδος, κατά την οποία εκπονείται η μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία).

Η φοίτηση μπορεί να παραταθεί κατά την κρίση της Συντονιστικής Επιτροπής (Σ.Ε.) του ΠΜΣ και με απόφαση της Συνέλευσης μέχρι δύο (2) κατ' ανώτατο όριο επιπλέον διδακτικά εξάμηνα προκειμένου να εξασφαλιστεί η συμμετοχή των φοιτητών στην εξέταση των έως 2 μαθημάτων, στα οποία έχουν το δικαίωμα να επανεξεταστούν μετά και την επαναληπτική εξεταστική, όπως αναλύεται στο άρθρο 11. Η ολοκλήρωση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας μπορεί να παραταθεί μέχρι τέσσερις (4) κατ' ανώτατο όριο επιπλέον μήνες, όπως αναλύεται στο άρθρο 13.

7.2. Αναστολή φοίτησης

Ο/Η μεταπτυχιακός/η φοιτητής/τρια με αίτησή του μπορεί να ζητήσει αιτιολογημένα αναστολή φοίτησης η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δύο συνεχόμενα εξάμηνα. Η αίτηση εξετάζεται από τη ΣΕ του ΠΜΣ και εγκρίνεται από τη Συνέλευση του Τμήματος υπό την προϋπόθεση της ταμειακής ενημερότητας του φοιτητή και υπό την αίρεση λειτουργίας του ΠΜΣ και των αντίστοιχων μαθημάτων κατά τον χρόνο επανόδου του φοιτητή. Τα εξάμηνα αναστολής της φοιτητικής ιδιότητας δεν προσμετρώνται στην προβλεπόμενη ανώτατη διάρκεια κανονικής φοίτησης.

7.3. Διακοπή φοίτησης

Σε περίπτωση αιτήματος διακοπής φοίτησης πριν από την έναρξη των μαθημάτων και μετά από την καταβολή της πρώτης δόσης των τελών φοίτησης, το αίτημα μπορεί να γίνει αποδεκτό με παρακράτηση ποσού που ανέρχεται στο 50% των τελών φοίτησης που έχουν καταβληθεί. Αίτηση διακοπής φοίτησης μετά την έναρξη των μαθημάτων μπορεί να γίνει αποδεκτή χωρίς επιστροφή τελών φοίτησης.

Άρθρο 8.

Δικαιώματα και παροχές

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές έχουν όλα τα δικαιώματα και τις παροχές που προβλέπονται και για τους φοιτητές του πρώτου κύκλου σπουδών, πλην του δικαιώματος παροχής δωρεάν διδακτικών συγγραμμάτων. Το Τμήμα εξασφαλίζει στους φοιτητές με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες απρόσκοπτη πρόσβαση στους χώρους διδασκαλίας, στη βιβλιοθήκη του και στην αίθουσα πληροφορικής. Όλοι οι μεταπτυχιακοί φοιτητές του Τμήματος έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσουν την απομακρυσμένη Υπηρεσία εικονικού ιδιωτικού δικτύου (VPN) η οποία τους δίνει εξ αποστάσεως πρόσβαση στις ηλεκτρονικές βάσεις βιβλιογραφικών δεδομένων και επιστημονικών περιοδικών στις οποίες το Πανεπιστήμιο διατηρεί συνδρομές. Παράλληλα, στο ΠΜΣ αξιοποιείται η πλατφόρμα ασύγχρονης εκπαίδευσης e-class για τη διεξαγωγή της εξ αποστάσεως διδασκαλίας και την οργάνωση των μαθημάτων (π.χ. ανάρτηση ανακοινώσεων, υποβολή εργασιών, διάθεση πρόσθετης βιβλιογραφίας) καθώς και η πλατφόρμα e-secretary για τη δήλωση μαθημάτων και την προβολή βαθμολογίας. Οι φοιτητές με μαθησιακές δυσκολίες δύνανται να αιτηθούν, προσκομίζοντας τα απαραίτητα δικαιολογητικά, να εξετάζονται στα μαθήματα προφορικά.

Άρθρο 9.

Πρόγραμμα Σπουδών

9.1 Πρόγραμμα μαθημάτων

1. Το ΠΜΣ ξεκινά το χειμερινό εξάμηνο εκάστου ακαδημαϊκού έτους.
2. Για την απόκτηση του Δ.Μ.Σ. απαιτείται η επιτυχής εξέταση σε όλα τα μαθήματα του προγράμματος σπουδών, η επιτυχής εκπόνηση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας και η συγκέντρωση 75 πιστωτικών μονάδων (ECTS).
3. Κάθε μεταπτυχιακό μάθημα έχει κατ' ελάχιστο 24 διδακτικές ώρες, με εξαίρεση τα μαθήματα "Μέθοδοι επιστημονικής έρευνας στις Κοινωνικές Επιστήμες Ι και ΙΙ", τα οποία έχουν κατ' ελάχιστο 12 διδακτικές ώρες.
4. Το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών διαμορφώνεται ως εξής:

Α' ΕΞΑΜΗΝΟ			
Κωδικός	Τίτλος Μαθήματος	Υ/Ε	Π.Μ. (ECTS)
Υ1	Μέθοδοι επιστημονικής έρευνας στις Κοινωνικές Επιστήμες Ι	Υ	3
Υ2	Διενέξεις και ασφάλεια στη Μεσόγειο	Υ	9
Υ3	Πολιτισμοί και κουλτούρες στη Μεσόγειο	Υ	9
Υ4	Συγκριτική πολιτική και διακυβέρνηση στη Μεσόγειο	Υ	9
Σύνολο:			30

Β' ΕΞΑΜΗΝΟ			
Κωδικός	Τίτλος Μαθήματος	Υ/Ε	Π.Μ. (ECTS)
Υ5	Μέθοδοι επιστημονικής έρευνας στις Κοινωνικές Επιστήμες ΙΙ	Υ	3
Υ6	Η Αραβική Άνοιξη και η κοινωνία των πολιτών στη Μεσόγειο	Υ	9
Υ7	Η Ευρωπαϊκή Ένωση στη Μεσόγειο	Υ	9
	ΕΠΙΛΟΓΗΣ (Ένα εκ των δύο προσφερομένων)		
ΥΕ1	Ενέργεια και φυσικοί πόροι στη Μεσόγειο	Ε	9
ΥΕ2	Δημοκρατία, ανθρώπινα δικαιώματα και πολυπολιτισμικότητα σε συγκριτική διάσταση: Οι Ευρωπαϊκές και οι Αραβικές χώρες	Ε	9
Σύνολο:			30

Θερινή Περίοδος			
Κωδικός	Τίτλος Μαθήματος	Υ/Ε	Π.Μ. (ECTS)
	Διπλωματική Εργασία		15
Σύνολο:			15

Τροποποίηση του Προγράμματος των μαθημάτων και ανακατανομή στα εξάμηνα του προγράμματος μπορεί να γίνει με αποφάσεις των αρμοδίων οργάνων.

9.2. Περιγραφές μαθημάτων του ΠΜΣ

Μέθοδοι επιστημονικής έρευνας στις Κοινωνικές Επιστήμες Ι και ΙΙ

Κύριος στόχος των μαθημάτων μεθοδολογίας είναι να εισαγάγουν τους μεταπτυχιακούς φοιτητές στα βασικά στοιχεία σχεδιασμού και διεξαγωγής έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες. Επιδιώκουν να τους εφοδιάσουν με τις γνώσεις και τα αναλυτικά εργαλεία που είναι απαραίτητα για τη διερεύνηση των κοινωνικών φαινομένων, με στόχο την ανάπτυξη ικανότητας κατανόησης των πολλών και διαφορετικών τρόπων σκέψης σχετικά με τις τάσεις, τα γεγονότα και τις περιπτώσεις στο πλαίσιο του συγκεκριμένου τομέα σπουδών. Εκτός από τη ανάλυση διαφόρων μεθόδων και προσεγγίσεων, σε συνδυασμό

με πτυχές της φιλοσοφίας των κοινωνικών επιστημών, τα μαθήματα της μεθοδολογίας επιδιώκουν να λειτουργήσουν ως πρακτικός οδηγός διδασκαλίας της ακαδημαϊκής έρευνας και συγγραφής: χρήση βιβλιογραφίας και διαδικτυακού υλικού, μελέτη της βιβλιογραφίας, δομή του πλαισίου ανάλυσης, συλλογή δεδομένων, εξέταση των υποθέσεων, διατύπωση επιχειρηματολογίας, έλεγχος των ευρημάτων και πρόταση για περαιτέρω έρευνα.

Πολιτισμοί και κουλτούρες στη Μεσόγειο

Η περιοχή της Μεσογείου είναι ιδιαίτερα σημαντική για την κατανόηση του σημερινού κόσμου. Είναι η εστία των πλέον μακροχρόνιων και συνεχόμενων αλληλεπιδράσεων μεταξύ του Χριστιανισμού, του Ισλάμ και του Ιουδαϊσμού. Αποτελεί το σημείο συνάντησης της Ευρώπης, της Ασίας και της Αφρικής. Οι πολιτισμοί τους έχουν συνεισφέρει σημαντικά στη μετάδοση της γνώσης και των θεσμών στη σύγχρονη Δυτική κοινωνία.

Ως «χώρος-μετακίνηση», όπως έχει χαρακτηριστεί από τον Fernand Braudel, ανάμεσα σε τρεις πολιτιστικές περιοχές, τον Καθολικό Χριστιανισμό, τον Ορθόδοξο κόσμο και το Μουσουλμανικό "umma", η Μεσόγειος γνώρισε μέσα από διαφορετικές μορφές, την αποικιοκρατία, την αυτοκρατορία, την ανεξαρτησία και τους πολέμους. Υπό το πρίσμα των Πολιτισμικών Σπουδών και, ειδικότερα, της μεταποικιοκρατικής κριτικής, το μάθημα θα εξερευνηθεί την πολιτιστική ιστορία της *mare nostrum*: το σύνθετο πέρασμα των πολιτισμών, τις μεταμορφώσεις των ταυτοτήτων υπό την επίδραση της παγκοσμιοποίησης και των μεταναστευτικών κινήσεων, καθώς και την αναγραφή του κοινωνικού και του πολιτικού στα πολιτισμικά προϊόντα (Γράμματα και Τέχνες).

Συγκριτική Πολιτική και Διακυβέρνηση στη Μεσόγειο

Το μάθημα παρέχει μία ευρεία επισκόπηση του υποπέδιου της συγκριτικής πολιτικής, εστιάζοντας σε σημαντικά ερωτήματα σχετικά με τα πολιτικά συστήματα στη Μεσόγειο. Το μάθημα οργανώνεται γύρω από τρία ερωτήματα. Πρώτον, πώς μπορούμε να εξηγήσουμε τις διαφορές ανάμεσα στα απολυταρχικά καθεστώτα και στις δημοκρατίες; Δεύτερον, ποιες διαφορετικές θεσμικές μορφές υιοθετούν οι δημοκρατίες; Τρίτον, ποιοι παράγοντες έχουν αντίκτυπο στην εδραίωση των δημοκρατικών θεσμών σε χώρες που έχει ξεκινήσει μία μεταβατική διαδικασία; Ιδιαίτερη προσοχή δίδεται στις περιπτώσεις της Γαλλίας, της Ιταλίας, της Ισπανίας, της Ελλάδας, της Τουρκίας, της Αιγύπτου, του Ισραήλ, της Λιβύης και της Τυνησίας. Οι φοιτητές αναμένεται να κατανοήσουν τους παράγοντες που επηρεάζουν τη μορφή και τη λειτουργία των πολιτικών θεσμών που απαρτίζουν τα δημοκρατικά και τα μη-δημοκρατικά καθεστώτα. Για το λόγο αυτό, ένα σημαντικό μέρος της βιβλιογραφίας αποτελείται από μελέτες στο γνωστικό πεδίο της Πολιτικής Επιστήμης, αλλά και άλλων κλάδων των κοινωνικών επιστημών εξίσου σημαντικών (π.χ. κοινωνιολογία, οικονομία, πολιτισμός). Οι φοιτητές αναμένεται να κατανοήσουν τη σημασία των πολιτικών θεσμών και των σχετικών εξελίξεων στην οικονομία και τη κοινωνία γενικότερα και να αξιολογήσουν την επίδραση των οικονομικών συνθηκών και των κοινωνικών χαρακτηριστικών στη διαδικασία του εκδημοκρατισμού.

Διενέξεις και Ασφάλεια στη Μεσόγειο

Το μάθημα εξετάζει την ανάπτυξη μίας σειράς «παραδοσιακών» αλλά και «νέων» κινδύνων και προκλήσεων για την ασφάλεια στη περιοχή της Μεσογείου. Εκτός από την εξέταση ορισμένων παραδοσιακών και μακροχρόνιων διενέξεων στην Ανατολική Μεσόγειο (π.χ. η ελληνοτουρκική διένεξη, το κυπριακό ζήτημα και η αραβοϊσραηλινή διένεξη), δίδεται έμφαση στο ρόλο που διαδραματίζουν συγκεκριμένοι συστηματικοί και θεσμικοί παράγοντες στο μεσογειακό υποσύστημα. Για το σκοπό αυτό, το μάθημα ασχολείται με το παγκόσμιο και περιφερειακό περιβάλλον μετά τον Ψυχρό Πόλεμο (ιδιαίτερα μετά την 9/11), τη μελέτη της στρατηγικής των ΗΠΑ στη Μέση Ανατολή, την ανάπτυξη του Μεσογειακού Διαλόγου του ΝΑΤΟ, την ανάπτυξη της Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας και της

Κοινής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας της ΕΕ, το ρόλο του ΝΑΤΟ και της ΕΕ στη διαχείριση της ελληνοτουρκικής διαμάχης και το ρόλο των ενεργειακών ζητημάτων αλλά και της αναγκαστικής/παράνομης μετανάστευσης, στη δημιουργία συνθηκών σταθερότητας και/ή αστάθειας στην ταραχώδη περιοχή της Μεσογείου.

Η Αραβική Άνοιξη και η κοινωνία των πολιτών στη Μεσόγειο

Η Αραβική Άνοιξη είναι ένα σύνθετο φαινόμενο των κοινωνικοπολιτικών εξεγέρσεων, το οποίο φαίνεται να αλλάζει την πολιτική και την κοινωνία στη περιοχή της Μεγάλης Μέσης Ανατολής. Κατά τη διάρκεια αυτών των εξεγέρσεων, νέες κοινωνικές δυνάμεις, νέα μέσα ενημέρωσης και νέες συζητήσεις ήρθαν στο επίκεντρο των πολιτικών αγώνων, αμφισβητώντας παρωχημένους αλλά ισχυρούς δεσμούς αποτελούμενους από διεφθαρμένες και αυταρχικές κυβερνήσεις και επιχειρηματικές ελίτ, παντοδύναμες υπηρεσίες ασφάλειας και εκτεταμένα πελατειακά δίκτυα. Οι εξεγέρσεις θα πρέπει επίσης να συνδεθούν με σημαντικές γεωπολιτικές αλλαγές στην περιοχή ειδικότερα μετά το 2003, καθώς και με την ένταξη της περιοχής στις διαδικασίες παγκοσμιοποίησης μετά το 1990. Ωστόσο, σχεδόν καμία από τις Αραβικές μοναρχίες δεν έχει επηρεαστεί σοβαρά από τις εξεγέρσεις. Τα αποτελέσματα των εξεγέρσεων, επίσης, διαφέρουν σημαντικά από χώρα σε χώρα. Κυμαίνονται από σχετικά ομαλή μετάβαση, έως αυταρχική «αποκατάσταση» και αιματηρή εθνοθρησκευτική διαμάχη. Το Πολιτικό Ισλάμ έχει παίξει καθοριστικό ρόλο στα αποτελέσματα αυτά, είτε στη μάλλον ήπια μορφή της Κίνησης Ennahda στην Τυνησία είτε στην εξτρεμιστική μορφή του ISIS στη Συρία και το Ιράκ. Σ' αυτή τη νέα Μέση Ανατολή, οι έννοιες της κρατικής θρησκείας και της κοινωνίας χρήζουν επανα-σχεδιασμού.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση στη Μεσόγειο

Το μάθημα εξετάζει την Ευρωπαϊκή Ένωση ως ένα *suis generis* διεθνή δρώντα και επικεντρώνεται στην πολιτική προσέγγιση που έχει αναπτύξει η ΕΕ προς τις χώρες της νότιας Μεσογείου κατά τις τελευταίες δύο δεκαετίες. Αναλύει τις προσπάθειες της ΕΕ να εφαρμόσει μία συνεκτική πολιτική-πλαίσιο στην περιοχή και να οικοδομήσει θεσμικούς δεσμούς με τα εν λόγω κράτη μέσω μιας σειράς πρωτοβουλιών, όπως η Ευρω-Μεσογειακή Συνεργασία, η Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας και η Ένωση για τη Μεσόγειο. Το μάθημα αναλύει επίσης την πολιτική οικονομία των Ευρω-Μεσογειακών σχέσεων και αξιολογεί τις προσπάθειες της ΕΕ να προωθήσει τη σταθερότητα, την ασφάλεια και τη δημοκρατία στη νότια γειτονιά της.

Δημοκρατία, ανθρώπινα δικαιώματα και πολυπολιτισμικότητα σε συγκριτική διάσταση: Ευρώπη και Αραβικές χώρες

Σκοπός του μαθήματος είναι να εξοικειώσει τους φοιτητές με βασικές πτυχές των αρχών και των θεσμών της δημοκρατίας στην Ευρώπη και στον Αραβικό κόσμο, σε συνδυασμό με τις πρακτικές ανθρώπινων δικαιωμάτων και την ιδέα της πολυπολιτισμικότητας. Μέχρι το τέλος του εξαμήνου, οι φοιτητές θα πρέπει να έχουν αποκτή-

σει εις βάθος κατανόηση των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν η δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα στις Αραβικές αλλά και τις άλλες ανατολικο-μεσογειακές χώρες καθώς και κριτική σκέψη ως προς τις προοπτικές του εκδημοκρατισμού και την ανθεκτικότητα του αυταρχισμού.

Ενέργεια και Φυσικοί Πόροι στη Μεσόγειο

Το μάθημα διερευνά τις αλληλεπιδράσεις των γεωπολιτικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών θεμάτων που σχετίζονται με την ενέργεια και τους φυσικούς πόρους στην περιοχή της Μεσογείου. Εξηγεί τις βασικές έννοιες της ενέργειας (ορισμοί, ισοζύγιο ενέργειας, διάγραμμα ροής ενέργειας, περιβαλλοντική ασφάλεια, προσφορά και ζήτηση). Εστιάζει στις πρόσφατες εξελίξεις στην ευρύτερη ανατολική Μεσόγειο, σχετικά με τη διπλωματία των αγωγών και την ενεργειακή ασφάλεια. Εξετάζει επίσης τον τρόπο με τον οποίο η Ευρωπαϊκή Ενεργειακή Πολιτική αντιμετωπίζει την ενεργειακή ασφάλεια, τη μείωση του ενεργειακού κόστους και πώς η ενεργειακή στρατηγική επηρεάζεται από την ενεργειακή πολιτική και την οικονομία στη Μεσόγειο. Το μάθημα έχει σκοπό, να παράσχει στους φοιτητές το γνωσιακό υπόβαθρο για την κατανόηση των θεμάτων που σχετίζονται με το ρόλο της εξουσίας στη διεθνή πολιτική και τη διαμόρφωση της εξωτερικής πολιτικής, της ενεργειακής ασφάλειας και του ενεργειακού προγραμματισμού συναρτήσει της γεωπολιτικής ισορροπίας. Αποσκοπεί επίσης στην κατανόηση των πολυεπιστημονικών πτυχών της ενέργειας και των φυσικών πόρων, με ιδιαίτερη έμφαση στην περιοχή της Μεσογείου. Τέλος, διερευνά το πώς διάφορες πολιτικές σε εθνικό όσο και τοπικό επίπεδο μπορούν να οδηγήσουν σε ενεργειακή εκμετάλλευση, προσφέροντας οφέλη στις τοπικές οικονομίες μακροπρόθεσμα, χωρίς να επιβαρύνονται το περιβάλλον και οι επόμενες γενιές.

9.3. Γλώσσα διδασκαλίας

Η γλώσσα διδασκαλίας των μαθημάτων είναι η αγγλική.

9.4. Ακαδημαϊκό Ημερολόγιο του Προγράμματος

Στην αρχή κάθε εξαμήνου και πριν την έναρξη των μαθημάτων αναρτάται στην ιστοσελίδα του Τμήματος το ωρολόγιο πρόγραμμα της περιόδου, στο οποίο περιλαμβάνονται οι ημέρες και οι ώρες διδασκαλίας των μαθημάτων, οι ημερομηνίες άλλων εκδηλώσεων ή υποχρεώσεων, ημερομηνίες έναρξης και λήξης των διδακτικών περιόδων, οι περίοδοι εξετάσεων, οι αργίες κ.λπ..

Όλες οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες (π.χ., διδασκαλία και εξέταση μαθημάτων, ανάθεση, υποβολή και εξέταση μεταπτυχιακών εργασιών) πραγματοποιούνται κατά το δυνατόν στο χρονικό πλαίσιο του ετήσιου ακαδημαϊκού ημερολογίου που ορίζεται από τη Σύγκλητο.

9.5. Ημερομηνίες εγγραφής και δηλώσεις μαθημάτων

Στην αρχή κάθε ακαδ. εξαμήνου, και πριν από την έναρξη των μαθημάτων, καθορίζεται και αναρτάται στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ. η διαδικασία εγγραφής ή/και δήλωσης των μαθημάτων που θα επιλέγονται σε κάθε εξάμηνο.

9.6. Αναπληρώσεις μαθημάτων

Σε περίπτωση κωλύματος διεξαγωγής ενός μαθήματος προβλέπεται η αναπλήρωσή του. Η ημερομηνία και

η ώρα αναπλήρωσης αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ..

9.7. Εξ αποστάσεως εκπαίδευση

Όλα τα μαθήματα του ΠΜΣ (υποχρεωτικά και επιλογής) διεξάγονται στην Κόρινθο, με δια ζώσης διδασκαλία. Σε κάθε μάθημα (με εξαίρεση τις Μεθόδους επιστημονικής έρευνας στις Κοινωνικές Επιστήμες I και II), οργανώνονται 3 ώρες εξ αποστάσεως μαθήματα που αντιστοιχούν σε 3 από τις 12 διδακτικές βδομάδες. Στην περίπτωση των Μεθόδων επιστημονικής έρευνας στις Κοινωνικές Επιστήμες I και II, η εξ αποστάσεως διδασκαλία αντιστοιχεί σε 3 από τις 12 διδακτικές ώρες.

9.8. Όρια απουσιών

Η παρακολούθηση όλων των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων είναι υποχρεωτική και αποτελεί προϋπόθεση για την αξιολόγηση του φοιτητή. Η φοίτηση είναι επαρκής εφόσον το σύνολο των απουσιών του φοιτητή δεν υπερβαίνει το 20% της συνολικής διάρκειας κάθε μαθήματος. Για ειδικούς λόγους, το ποσοστό των απουσιών αυξάνεται κατά 10%. Οι λόγοι αυτοί θα πρέπει να οφείλονται σε αντικειμενικά σοβαρές αιτίες και να τεκμηριώνονται με ενυπόγραφο σημείωμα του φοιτητή προς τη Γραμματεία συνοδευόμενο με επαρκή δικαιολογητικά, τα οποία υποβάλλονται το αργότερο μέχρι και τη δέκατη ημέρα από την επιστροφή του μεταπτυχιακού φοιτητή στα μαθήματα και επ' αυτών αποφαινεται ο Διευθυντής του ΠΜΣ. Σε κάθε περίπτωση, η συμμετοχή και παρακολούθηση διαπιστώνεται με ευθύνη των διδασκόντων και διδασκουσών των μαθημάτων.

Άρθρο 10.

Διδάσκοντες στο ΠΜΣ / Ανάθεση διδασκαλίας

Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος ανατίθεται διδασκαλία σε διδάσκοντες, κατόχους διδακτορικού διπλώματος σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 36 του ν. 4485/2017. Οι ειδικότερες προϋποθέσεις και η διαδικασία πρόσκλησης από την ημεδαπή ή την αλλοδαπή, καθώς και οι ειδικότεροι όροι απασχόλησης και κάθε θέμα σχετικό με τους επισκέπτες διδάσκοντες οι οποίοι δύναται να είναι καταξιωμένοι/ες επιστήμονες που έχουν θέση ή προσόντα καθηγητή ή ερευνητή σε ερευνητικό κέντρο, ή επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους με εξειδικευμένες γνώσεις ή σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ. (άρθρο 36 παρ. 5 του ν. 4485/2017) καθώς και οι ειδικότεροι όροι και οι προϋποθέσεις συμμετοχής ομοτίμων καθηγητών ή αφυπηρεσάντων μελών ΔΕΠ σε ΠΜΣ, ορίζονται με απόφαση Συνέλευσης στο πλαίσιο της κείμενης νομοθεσίας.

10.1 Υποχρεώσεις Διδασκόντων

Ο υπεύθυνος για τη διδασκαλία μαθήματος στο Π.Μ.Σ. οφείλει:

- Να τηρεί πιστά και επακριβώς το πρόγραμμα και το ωράριο των παραδόσεων του μαθήματος τόσο στα διά ζώσης μαθήματα όσο και στα εξ αποστάσεως μαθήματα.

- Να αναπροσαρμόζει και να επικαιροποιεί σε τακτά χρονικά διαστήματα το περιεχόμενο και την ύλη των διδασκόμενων μαθημάτων. Κατά την έναρξη του εξαμήνου, οι διδάσκοντες κοινοποιούν (υποβάλλοντας προς διανομή στη Γραμματεία του ΠΜΣ ή ενημερώνοντας την

ιστοσελίδα του μαθήματος) το αναλυτικό πρόγραμμα (syllabus), που καλύπτει την ύλη του μαθήματος και περιλαμβάνει τις παρουσιάσεις των διαλέξεων, τη βιβλιογραφία και αρθρογραφία που οι φοιτητές καλούνται να μελετήσουν και όποιο άλλο συμπληρωματικό υλικό (μελέτες περιπτώσεων κλπ).

- Να τηρεί τουλάχιστον δύο ώρες γραφείου την εβδομάδα, που θα επιτρέπουν την απρόσκοπτη επικοινωνία των φοιτητών μαζί του για θέματα που άπτονται των σπουδών τους και του συγκεκριμένου μαθήματος.

Οι διδάσκοντες επίσης οφείλουν να σέβονται την ακαδημαϊκή δεοντολογία και να τηρούν τους κανόνες της.

10.2 Υποχρεώσεις Φοιτητών

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές:

- Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές οφείλουν να παρακολουθούν τα μαθήματα ανελλιπώς. Σε κάθε μάθημα οι μεταπτυχιακοί φοιτητές θα πρέπει να συμμετάσχουν με επιτυχία σε όλες τις προβλεπόμενες διαδικασίες αξιολόγησης των επιδόσεων τους.

- Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές υποχρεούνται να παρακολουθούν το φοιτητικό τους e-mail, τον πίνακα ανακοινώσεων της Γραμματείας του Τμήματος, τις ανακοινώσεις του ΠΜΣ στο eclass καθώς και την ιστοσελίδα του Τμήματος.

- Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές υποχρεούνται να καταβάλουν τα προβλεπόμενα τέλη φοίτησης σύμφωνα με τις αποφάσεις των αρμόδιων οργάνων.

- Οι φοιτητές οφείλουν να συμμορφώνονται απόλυτα στον κανονισμό του ΠΜΣ και να βρίσκονται σε στενή συνεργασία με τον επιβλέποντα καθηγητή τους.

Άρθρο 11.

Αξιολόγηση επίδοσης μεταπτυχιακών φοιτητών

Η αξιολόγηση των επιδόσεων των φοιτητών σε κάθε μάθημα γίνεται με εξετάσεις που μπορεί να είναι γραπτές, προφορικές, εργαστηριακές, υποχρεωτικές/προαιρετικές εργασίες, ερωτήσεις πολλαπλών επιλογών ή οποιοσδήποτε συνδυασμός αυτών.

Η αξιολόγηση και η βαθμολόγηση σε κάθε μάθημα είναι αποκλειστική αρμοδιότητα του διδάσκοντος. Τα κριτήρια αξιολόγησης είναι σαφώς προσδιορισμένα, γνωστοποιούνται στην αρχή του ακαδ. εξαμήνου από τον διδάσκοντα (υπευθύνου/συντονιστή) του μαθήματος και αναγράφονται επίσης στην φόρμα περιγραφής του κάθε μαθήματος, σύμφωνα με το πρότυπο ECTS (syllabus), που είναι αναρτημένη στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ..

Ο τελικός βαθμός κάθε μαθήματος προκύπτει από το σύνολο των επιδόσεων του φοιτητή ή της φοιτήτριας σε συγκεκριμένους τομείς (π.χ. εργασίες, εξετάσεις) σύμφωνα με τις οδηγίες που παρέχει ο διδάσκων στην αρχή του εξαμήνου. Ο ελάχιστος αποδεκτός βαθμός μαθήματος είναι το πέντε (5,00), με άριστα το δέκα (10,00).

Η αξιολόγηση της επίδοσης κάθε φοιτητή ολοκληρώνεται εντός της ακαδημαϊκής περιόδου που διδάσκεται το μάθημα και η βαθμολογία κατατίθεται εντός 15 ημερών από την ολοκλήρωση της τελευταίας δραστηριότητας αξιολόγησης.

Σε περίπτωση αποτυχίας, προβλέπεται επαναληπτική αξιολόγηση κατά την περίοδο του Σεπτεμβρίου.

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές μπορούν να αποτύχουν μόνο σε έως δύο μαθήματα στο έτος. Σε αυτή την περίπτωση, η φοίτηση μπορεί να παραταθεί κατά την κρίση της Συντονιστικής Επιτροπής (Σ.Ε.) του ΠΜΣ και με απόφαση της Συνέλευσης μέχρι δύο (2) κατ' ανώτατο όριο επιπλέον διδακτικά εξάμηνα προκειμένου να εξασφαλιστεί η συμμετοχή των φοιτητών στην εξέταση των έως 2 μαθημάτων.

Εάν ο μεταπτυχιακός φοιτητής αποτύχει να εξεταστεί επιτυχώς σε όλα τα μαθήματα μετά τη χορήγηση παράτασης δύο εξαμήνων, ακολουθείται η διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 34, παρ. 6 του ν. 4485/2017. Ειδικότερα, ο φοιτητής δύναται να εξετασθεί, ύστερα από αίτησή του, από τριμελή επιτροπή μελών Δ.Ε.Π. της Σχολής, οι οποίοι έχουν το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο με το εξεταζόμενο μάθημα και ορίζονται από τη Συνέλευση του Τμήματος. Από την επιτροπή εξαιρείται ο υπεύθυνος της εξέτασης του μαθήματος διδάσκων καθηγητής. Εάν ο φοιτητής δεν υποβάλει αίτηση εντός 15 ημερών από την ημερομηνία ανακοίνωσης της βαθμολογίας στην εξέταση, ή εάν αποτύχει στην εξέταση από την τριμελή επιτροπή, τότε προτείνεται η οριστική διαγραφή του από το ΠΜΣ.

Σε περίπτωση αποτυχίας είτε λόγω ανεπαρκούς παρακολούθησης λόγω απουσιών είτε λόγω αποτυχίας στην εξέταση περισσότερων των δύο μαθημάτων, μετά και την επαναληπτική αξιολόγηση του Σεπτεμβρίου, οι φοιτητές διαγράφονται.

Περιπτώσεις παραπτώσεων όπως αυτό της αντιγραφής, της ανάρμοστης συμπεριφοράς κ.λπ., συνεπάγονται διαγραφή από το Πρόγραμμα με απόφαση της Συνέλευσης, μετά από εισήγηση του Δ/ντή Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Άρθρο 12.

Εξεταστικές περιόδοι (χρόνος διενέργειας και διάρκεια εξεταστικών περιόδων)

Οι εξεταστικές περιόδοι είναι χειμερινού, εαρινού εξαμήνου καθώς και η επαναληπτική εξεταστική περίοδος του Σεπτεμβρίου ταυτίζονται κατά το δυνατόν με τις εξεταστικές περιόδους των προπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών, όπως αυτές ορίζονται κάθε φορά στο Ακαδημαϊκό Ημερολόγιο του Ιδρύματος.

Άρθρο 13.

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία - Επιβλέποντες/ουσες Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας

Για τη λήψη του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών απαιτείται η επιτυχής εκπόνηση και υποστήριξη διπλωματικής εργασίας, η έκταση της οποίας δεν θα πρέπει να είναι μικρότερη από 10.000 λέξεις και να μην υπερβαίνει τις 12.000 λέξεις, εκτός της βιβλιογραφίας και των παραρτημάτων. Προϋπόθεση για την παρουσίαση της διπλωματικής εργασίας είναι η επιτυχής ολοκλήρωση όλων των μαθημάτων του Προγράμματος Σπουδών. Η διπλωματική εργασία εκπονείται κατά τη θερινή περίοδο.

Η ερευνητική πρόταση για την εκπόνηση διπλωματικής εργασίας υποβάλλεται από το φοιτητή ηλεκτρονικά

στο e-mail της γραμματείας του ΠΜΣ στο δεύτερο μισό του Β ακαδημαϊκού εξαμήνου. Στην πρόταση αναγράφεται ο προτεινόμενος τίτλος της διπλωματικής εργασίας, ο προτεινόμενος επιβλέπων και επισυνάπτεται περίληψη της προτεινόμενης εργασίας. Η Γραμματεία του ΠΜΣ προωθεί την αίτηση στην Συντονιστική Επιτροπή. Οι ακριβείς ημερομηνίες προσδιορίζονται σε σχετική ανακοίνωση με απόφαση του Δ/ντη ΠΜΣ.

Η διπλωματική εργασία εκπονείται κατά την θερινή περίοδο, με έναρξη από την ενημέρωση του φοιτητή για τον ορισμό του επιβλέποντα και της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής από τη ΣΕ.

13.1 Επίβλεψη Διπλωματικής Εργασίας

Η Συντονιστική Επιτροπή, ύστερα από την αίτηση του ενδιαφερόμενου ορίζει τον επιβλέποντα αυτής και συγκροτεί την τριμελή εξεταστική επιτροπή για την έγκριση της εργασίας, ένα από τα μέλη της οποίας είναι και ο επιβλέπων.

Σε περίπτωση απόρριψης της πρότασης υποβάλλεται νέα σε διάστημα 10 ημερών.

Κατόπιν εισήγησης του Δ/ντη ΠΜΣ στη ΣΕ του ΠΜΣ, μπορούν να εξειδικεύονται περαιτέρω οι διαδικασίες και οι ημερομηνίες με τις οποίες προσδιορίζεται πιθανός θεματικός κατάλογος των δυνητικών διπλωματικών εργασιών και καταρτίζεται η ερευνητική πρόταση για την εκπόνηση διπλωματικής εργασίας.

Προβλέπεται η δυνατότητα εκπόνησης διπλωματικής εργασίας σε συνεργασία με οργανισμό, εταιρία ή άλλο φορέα. Προκειμένου να ρυθμίζονται τυχόν θέματα εμπιστευτικότητας κ.λπ., το πλαίσιο συνεργασίας με τους ενδιαφερόμενους φορείς προσδιορίζεται με πρωτόκολλο συνεργασίας που εγκρίνεται από τη Συνέλευση του Τμήματος, κατόπιν εισήγησης της Συντονιστικής Επιτροπής.

Κάθε διδάσκων του ΠΜΣ μπορεί να αναλαμβάνει την επίβλεψη έως 5 διπλωματικών εργασιών ανά έτος.

Τα μέλη της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής, εκ των οποίων το ένα ορίζεται από τη Συνέλευση του Τμήματος ως επιβλέπων, μπορούν να είναι μέλη ΔΕΠ Α' ή Β' βαθμίδας ή Γ Βαθμίδας, τα οποία διδάσκουν στο ΠΜΣ ή όλες οι κατηγορίες διδασκόντων που έχουν αναλάβει διδακτικό έργο στο ΠΜΣ σύμφωνα με το άρθρο 36 του ν. 4485/2017.

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις αντικειμενικής αδυναμίας άσκησης καθηκόντων επίβλεψης επί μακρό χρονικό διάστημα ή ύπαρξη άλλου σπουδαίου λόγου, η Συντονιστική Επιτροπή, εκτιμώντας τις περιστάσεις, δύναται να προβεί κατόπιν αιτιολόγησης της απόφασής της, στην αντικατάσταση του/της επιβλέποντα/ουσας ή Μέλους της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής.

13.2 Γλώσσα συγγραφής

Η διπλωματική εργασία εκπονείται στην αγγλική γλώσσα.

13.3.1 Εξέταση Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας

Ο/Η φοιτητής/τρια συνεργάζεται με τον επιβλέποντα και εφόσον έχει τη σύμφωνη γνώμη του επιβλέποντα, καταθέτει την εργασία σε ηλεκτρονική μορφή στη γραμματεία του ΠΜΣ αναγράφοντας ότι έχει την έγκριση του

επιβλέποντά του μέχρι την 30η Σεπτεμβρίου ή την επόμενη εργάσιμη εφόσον είναι αργία.

Δίνεται η δυνατότητα παράτασης μέχρι τις 30 Νοεμβρίου, με μείωση βαθμολογίας της διπλωματικής εργασίας κατά 10%. Σε κάθε περίπτωση, η οριστική υποβολή της διπλωματικής εργασίας είναι δυνατή μέχρι την 31η Ιανουαρίου του επόμενου ακαδημαϊκού έτους από αυτό της εισαγωγής στο ΠΜΣ, με συνολική μείωση βαθμολογίας κατά 20%. Σε διαφορετική περίπτωση κινείται η διαδικασία διαγραφής του φοιτητή.

Η Γραμματεία προωθεί τη Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία στα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 13.3.2.

Η προφορική εξέταση πραγματοποιείται μέσα σε 1 μήνα από την λήξη της προθεσμίας υποβολής της διπλωματικής εργασίας και με την προϋπόθεση της επιτυχούς αξιολόγησης στα προβλεπόμενα μαθήματα και της ταμειακής ενημερότητας του φοιτητή. Η απόφαση της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής σχετικά με τη βαθμολόγηση της εργασίας λαμβάνεται με βάση τον μέσο όρο της βαθμολογίας των τριών μελών της επιτροπής. Η επιτροπή μπορεί να εξαρτήσει το βαθμό από την υποβολή νέου κειμένου με βελτιώσεις τεχνικού χαρακτήρα, εντός ενός μήνα από την ημερομηνία υποστηρίξεως.

Σε περίπτωση αρνητικής κρίσης της Διπλωματικής Εργασίας, δίνεται η δυνατότητα υποβολής διορθωμένου κειμένου αποκλειστικά μέσα σε ένα (1) μήνα από την ημερομηνία της παρουσίασης. Σε περίπτωση δεύτερης αρνητικής κρίσης, κινείται η διαδικασία διαγραφής του φοιτητή.

Οι μεταπτυχιακές διπλωματικές εργασίες, εφόσον εγκριθούν από την εξεταστική επιτροπή, αναρτώνται υποχρεωτικά στο Ιδρυματικό Αποθετήριο του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, σύμφωνα με τη διαδικασία που ανακοινώνεται από τη Γραμματεία.

13.3.2. Οδηγίες συγγραφής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας

Για τη συγγραφή της διπλωματικής εργασίας, οι φοιτητές ακολουθούν τον «Οδηγό εκπόνησης διπλωματικών εργασιών και διδακτορικών διατριβών» του Τμήματος.

13.3.3 Αξιολόγηση επίδοσης στη Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία

Η μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία αξιολογείται, τόσο ως προς την ποιότητα της εργασίας που κατατίθεται, όσο και ως προς την ποιότητα με την οποία γίνεται, προφορικά η υπεράσπισή της. Η γραπτή αξιολόγηση προηγείται χρονικά της προφορικής αξιολόγησης. Προϋπόθεση για την προφορική αξιολόγηση είναι η γραπτή εργασία να έχει αξιολογηθεί με τουλάχιστον 50% ανεξάρτητα από τα επιμέρους κριτήρια.

Ο τελικός βαθμός προκύπτει ως η συνισταμένη βαθμολογία που προκύπτει από τις επιμέρους διαδικασίες αξιολόγησης ενώ οι επιμέρους βαθμοί προκύπτουν ως μέσος όρος των βαθμών της τριμελούς επιτροπής, όπως απεικονίζεται στον ακόλουθο πίνακα. Σε περίπτωση που η απόκλιση μεταξύ των βαθμών της τριμελούς αποκλίνουν περισσότερο από 30 ποσοστιαίες μονάδες η εργασία αξιολογείται από τέταρτο αξιολογητή με απόφαση του Δ/ντη ΠΜΣ.

Κριτήριο	Βαρύτητα	Βαθμός Κριτή 1	Βαθμός Κριτή 2	Βαθμός Κριτή 3	Μ.Ο.
Η γραπτή εργασία ικανοποιεί κριτήρια επιτυχίας σε βαθμό:	70%	(0-100)	(0-100)	(0-100)	X/3
Προφορική εξέταση της διπλωματικής	30%	(0-100)	(0-100)	(0-100)	Ψ/3
Υποσύνολο	100%	B1	B2	B3	Μ.Ο.(B)

Κλίμακες και Κριτήρια:

Γραπτή αξιολόγηση

Η βαθμολογία της εργασίας κατατίθεται οριστικά, τεκμηριώνεται σύμφωνα με το εξής βαθμολόγιο.

Κριτήρια	Επεξήγηση	Βαρύτητα	Κλίμακα
Σαφήνεια ζητούμενου και της μεθοδολογίας	– Ευδιάκριτη διατύπωση ερευνητικού ερωτήματος και στόχων προς επίτευξη με ορθή επιχειρηματολογία – Τεκμηριωμένη επιλογή της μεθοδολογίας	25%	1-100
Επισκόπηση βιβλιογραφίας και θεωρητικό πλαίσιο ανάλυσης	– Σφαιρική επισκόπηση της υφιστάμενης γνώσης και της καίριας βιβλιογραφίας – Ανάπτυξη ολοκληρωμένου πλαισίου ανάλυσης του αντικειμένου	25%	1-100
Συλλογή στοιχείων, ανάλυση και παρουσίαση ευρημάτων, συμπεράσματα	– Άρτια συλλογή στοιχείων και δεδομένων που συνάδουν με την επιλεγμένη μέθοδο – Εμφανής και εκτενής ανάλυση με κατάλληλες μεθόδους – Άρτια παρουσίαση ευρημάτων και συμπερασμάτων που δείχνουν ικανότητα κριτικής διερεύνησης και αξιολόγησής τους	30%	1-100
Αρτιότητα παρουσίασης και επιχειρηματολογίας	– Πλήρης συμμόρφωση με τα πρότυπα μορφοποίησης ως προς τη δομή, την εμφάνιση και την αλληλουχία της επιχειρηματολογίας – Άριστος χειρισμός της γλώσσας, χωρίς εσφαλμένη σύνταξη.	20%	1-100

Στον πίνακα που ακολουθεί δίνεται ένα περίγραμμα των επιστημονικών προδιαγραφών που ανταποκρίνονται σε κάθε διάστημα βαθμολογίας που προκύπτει σύμφωνα με το ως άνω βαθμολόγιο.

<50	50-69	70-79	80-89	90-100
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Η εργασία ΔΕΝ πληροί τις προδιαγραφές για Μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία ▪ Χρήζει σημαντικών βελτιώσεων πριν να μπορεί να γίνει αποδεκτή. ▪ Ο χειρισμός της γλώσσας παρουσιάζει σημαντικά σφάλματα. ▪ Η διπλωματική δεν μπορεί να συνεχίσει στη διαδικασία προφορικής αξιολόγησης. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Η εργασία είναι επαρκής για Μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, παρουσιάζει ικανοποιητική δομή και μεθοδολογία. ▪ Η εργασία είναι άρτια χωρίς ευδιάκριτα στοιχεία πρωτοτυπίας. ▪ Οι προδιαγραφές (μορφοποίησης εμφάνισης) μίας επιστημονικής εργασίας τηρούνται πλημμελώς. ▪ Ο χειρισμός της γλώσσας παρουσιάζει σφάλματα απροσεξίας. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Η εργασία είναι επαρκής για Μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, παρουσιάζει ικανοποιητική δομή και μεθοδολογία. ▪ Η εργασία είναι άρτια επιστημονικά και εμφανίζει μερικά ευδιάκριτα στοιχεία πρωτοτυπίας, αλλά δεν ανταποκρίνεται στις προσδοκίες μίας επιστημονικής δημοσίευσης. ▪ Οι προδιαγραφές (μορφοποίησης εμφάνισης) μίας επιστημονικής εργασίας τηρούνται επαρκώς. ▪ Ο χειρισμός της γλώσσας δεν παρουσιάζει σφάλματα. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Η εργασία είναι άρτια επιστημονικά και περιέχει ευδιάκριτα στοιχεία πρωτοτυπίας. ▪ Το έργο που παρουσιάζεται μπορεί να εξελιχθεί σε άρτια επιστημονική δημοσίευση με κάποια πρόσθετη επεξεργασία και συμπληρώσεις. ▪ Οι προδιαγραφές (μορφοποίησης εμφάνισης) μίας επιστημονικής εργασίας τηρούνται επαρκώς. ▪ Ο χειρισμός της γλώσσας είναι άρτιος. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Η εργασία είναι άριστη, και εμφανίζει σημαντική πρωτοτυπία. ▪ Το έργο που παρουσιάζεται πληροί τα κριτήρια για να γίνει δεκτό ως επιστημονική δημοσίευση και δύναται να αποτελέσει συμβολή στο επιστημονικό πεδίο αναφοράς. ▪ Οι προδιαγραφές (μορφοποίησης εμφάνισης) μίας επιστημονικής εργασίας τηρούνται πλήρως. ▪ Ο χειρισμός της γλώσσας είναι άριστος.

Αξιολόγηση προφορικής εξέτασης

Η αξιολόγηση της προφορικής εξέτασης προκύπτει ως ο μέσος όρος των βαθμών από τα μέλη της τριμελούς επιτροπής. Προϋπόθεση για την προφορική εξέταση είναι η γραπτή αξιολόγηση να έχει συγκεντρώσει συνολική βαθμολογία τουλάχιστον 50% ανεξάρτητα των επιμέρους κριτηρίων.

Η διαδικασία περιλαμβάνει ολιγόλεπτη παρουσίαση της έρευνας από τον φοιτητή ή φοιτήτρια ακολουθούμενη από ολιγόλεπτη συζήτηση με τα μέλη της τριμελούς επιτροπής και τυχόν παρευρισκόμενους. Η συζήτηση αφορά σε ερωτήσεις που τίθενται επί της διπλωματικής εργασίας και της έρευνας που εκπονήθηκε, από τα μέλη της τριμελούς επιτροπής προς τον φοιτητή και ενδεχομένως από άλλους παρευρισκόμενους κατά την οποία κρίνεται η ανταπόκριση του φοιτητή στα σχετικά ερωτήματα. Την συζήτηση συντονίζει ο επιβλέπων καθηγητής ή άλλο μέλος της τριμελούς επιτροπής. Αθροιστικά τα χρονικά όρια της παρουσίασης και της συζήτησης ανά διπλωματική εργασία, δεν μπορούν να είναι λιγότερο από 20 λεπτά της ώρας ή να υπερβαίνουν τα 30 λεπτά της ώρας. Οι χρόνοι αυτοί καθορίζονται κατά την κατάρτιση του ωρολογίου προγράμματος παρουσιάσεων με εισήγηση του Δ/ντή ΠΜΣ.

0-25	25-50	50-75	75-100
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Η παρουσίαση ήταν πλημμελής και δυσνόητη. ▪ Ο/η ομιλητής δεν είχε προετοιμαστεί καταλλήλως και δεν σεβάστηκε το χρόνο. Το οπτικοακουστικό υλικό ήταν δυσνόητο και είχε σημαντικά σφάλματα. ▪ Δεν ανταποκρίθηκε ικανοποιητικά στη συζήτηση που ακολούθησε 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Η παρουσίαση ήταν επαρκής. ▪ Ο /η ομιλητής είχε προετοιμαστεί μερικώς ▪ Ο χρόνος τηρήθηκε πλημμελώς. ▪ Το υλικό υποστήριζε μερικώς το περιεχόμενο της εργασίας ▪ Η ανταπόκριση στη συζήτηση ήταν επαρκής. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Η παρουσίαση ήταν άρτια. ▪ Ο/η ομιλητής είχε προετοιμαστεί πλήρως. ▪ Το οπτικοακουστικό υλικό υποστήριζε επαρκώς το περιεχόμενο της εργασίας. ▪ Ο χρόνος τηρήθηκε στο ακέραιο. ▪ Η ανταπόκριση στη συζήτηση ήταν ικανοποιητική. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Η παρουσίαση ήταν άριστη ▪ Ο/η ομιλητής είχε προετοιμαστεί πλήρως. ▪ Το οπτικοακουστικό υλικό υποστήριζε πλήρως το περιεχόμενο της εργασίας. ▪ Ο χρόνος τηρήθηκε στο ακέραιο. ▪ Η ανταπόκριση στη συζήτηση ήταν άριστη.

Άρθρο 14.

Τρόπος υπολογισμού βαθμού Δ.Μ.Σ.

Ο βαθμός του κάθε Δ.Μ.Σ. προκύπτει με πολλαπλασιασμό των βαθμών όλων των μαθημάτων και της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας επί τον αντίστοιχο αριθμό ECTS, εν συνεχεία πρόσθεση όλων των γινομένων και τέλος διαίρεση του αθροίσματος δια του αριθμού 75.

Άρθρο 15.

Υποχρεώσεις για τη λήψη του Δ.Μ.Σ.

Για τη λήψη του Δ.Μ.Σ. απαιτείται:

- η επαρκής φοίτηση,
- η συγκέντρωση 75 πιστωτικών μονάδων ECTS (ΠΜ-ECTS) μέσω της επιτυχούς ολοκλήρωσης των συναφών ακαδημαϊκών υποχρεώσεων των φοιτητών κατά τη διάρκεια δύο (2) διδακτικών περιόδων, τα οποία ακολουθούνται από την εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας. Οι 60 ΠΜ-ECTS αντιστοιχούν στις κάθε είδους εκπαιδευτικές δραστηριότητες των δύο διδακτικών περιόδων (ανά 30 ΠΜ-ECTS σε κάθε εξάμηνο), ενώ οι υπόλοιπες 15 ΠΜ-ECTS αντιστοιχούν στην μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία.

- η καταβολή των οφειλόμενων τελών φοίτησης.

Άρθρο 16.

Διαδικασίες αξιολόγησης μαθημάτων / διδασκόντων από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές

Στο τέλος κάθε εξαμήνου, πραγματοποιείται αξιολόγηση των μαθημάτων και των διδασκόντων, ηλεκτρονικά, από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές σύμφωνα με τις διαδικασίες που έχει θεσπίσει το Ίδρυμα υπό την εποπτεία της Μονάδας Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟ.ΔΙ.Π.).

Η αξιολόγηση των μαθημάτων γίνεται μέσω του ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος της ΜΟ.ΔΙ.Π.

Το σύστημα αυτό είναι ολοκληρωμένο με το ηλεκτρονικό σύστημα γραμματειών του Ίδρυματος και κάθε φοιτητής μπορεί να αξιολογήσει από οποιονδήποτε υπολογιστή τα μαθήματα που έχει δηλώσει, με διατήρηση της ανωνυμίας του. Οι φοιτητές ειδοποιούνται από τη γραμματεία του ΠΜΣ για τον χρόνο έναρξης και λήξης της περιόδου αξιολόγησης και λαμβάνουν λεπτομερείς οδηγίες για τον τρόπο διεξαγωγής της, η δε διάρκεια της περιόδου αξιολόγησης είναι δύο εβδομάδες. Η φόρμα αξιολόγησης καλύπτει το μάθημα τουλάχιστον ως προς το περιεχόμενο, τον τρόπο διδασκαλίας και το διδακτικό υλικό.

Η ΟΜ.Ε.Α. του Τμήματος διαθέτει πρόσβαση μέσω του ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος της ΜΟ.ΔΙ.Π. σε στατιστικά στοιχεία για την αξιολόγηση των μαθημάτων τα οποία επεξεργάζεται και υποβάλλει εισήγηση στα αρμόδια όργανα. Τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων κοινοποιούνται και στη Συντονιστική Επιτροπή προς επεξεργασία. Παράλληλα η ΜΟ.ΔΙ.Π. επεξεργάζεται τα αποτελέσματα των προηγούμενων περιόδων αξιολογήσεων και τα σχετικά στατιστικά στοιχεία αναρτώνται στην ιστοσελίδα της ΜΟ.ΔΙ.Π..

Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης κοινοποιούνται στον Δ/ντή του ΠΜΣ, στην ΟΜ.Ε.Α. του Τμήματος και στον κάθε διδάσκοντα ξεχωριστά.

Άρθρο 17.

Λόγοι και διαδικασία διαγραφής από το ΠΜΣ

Η Συνέλευση του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων μετά την εισήγηση της ΣΕ, δύναται να αποφασίσει τη διαγραφή μεταπτυχιακών φοιτητών εάν:

- υπερβούν το ανώτατο όριο απουσιών.
- έχουν αποτύχει στην εξέταση μαθήματος ή μαθημάτων και δεν έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς το πρόγραμμα,

- υπερβούν τη μέγιστη χρονική διάρκεια φοίτησης στο ΠΜΣ, όπως ορίζεται στον παρόντα Κανονισμό, εκτός αν συντρέχουν αποδεδειγμένα σοβαροί και εξαιρετικοί λόγοι,

- διαπιστωθεί παράβαση κανόνων ακαδημαϊκής δεοντολογίας, όπως π.χ. η λογοκλοπή,

- δεν καταβάλλουν το προβλεπόμενο τέλος φοίτησης.

- αυτοδίκαια κατόπιν αιτήσεως των μεταπτυχιακών φοιτητών.

Άρθρο 18.

Χρηματοδότηση - Οικονομική διαχείριση Π.Μ.Σ.

18.1 Πόροι

Η χρηματοδότηση του Π.Μ.Σ. δύναται να προέρχεται και από:

α) τον προϋπολογισμό του Α.Ε.Ι. και των συνεργαζόμενων για την οργάνωσή του φορέων σύμφωνα με το άρθρο 43 του ν. 4485/2017, β) τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, γ) δωρεές, παροχές, κληροδοτήματα και κάθε είδους χορηγίες φορέων του δημόσιου τομέα, όπως οριοθετείται στην περίπτωση α' της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143), ή του ιδιωτικού τομέα, δ) πόρους από ερευνητικά προγράμματα, ε) πόρους από προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή άλλων διεθνών οργανισμών, στ) μέρος των εσόδων των Ειδικών Λογαριασμών Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) των Α.Ε.Ι., ζ) τέλη φοίτησης, που καταβάλλουν οι συμμετέχοντες/ουσες στο ΠΜΣ ύψους 3.000 €, η) κάθε άλλη νόμιμη πηγή.

18.2 Δαπάνες

Η διαχείριση των εσόδων του ΠΜΣ γίνεται από τον Ε.Λ.Κ.Ε. του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου και κατανέμεται ως εξής:

α) Εβδομήντα τοις εκατό (70%) λειτουργικά έξοδα του προγράμματος τα οποία κατανέμονται σε δαπάνες διδασκαλίας, διοικητικής και τεχνικής υποστήριξης, μετακινήσεων, εξοπλισμού, λογισμικού, αναλωσίμων, χορήγησης υποτροφιών σε μεταπτυχιακούς φοιτητές και λοιπές δαπάνες. Οι δαπάνες αποζημίωσης του τακτικού διδακτικού, τεχνικού και διοικητικού προσωπικού των Ιδρυμάτων αφορά σε εργασία που υπερβαίνει τις κατά νόμο υποχρεώσεις τους.

β) Τριάντα τοις εκατό (30%) για κάλυψη λειτουργικών εξόδων του Ιδρύματος, με προτεραιότητα στην κάλυψη των αναγκών των ΠΜΣ που λειτουργούν χωρίς τέλη φοίτησης.

Η παραπάνω κατανομή δεν ισχύει στην περίπτωση δωρεάς, κληροδοτήματος ή χορηγίας για συγκεκριμένο σκοπό, καθώς και για κρατικές επιχορηγήσεις.

Το Τμήμα οφείλει ετησίως να δημοσιεύει, με ανάρτηση στην ιστοσελίδα του, απολογισμό εσόδων - εξόδων, με αναγραφή της κατανομής των δαπανών ανά κατηγορία, και ιδίως του ύψους των τελών φοίτησης, των αμοιβών των διδασκόντων του ΠΜΣ και του αριθμού των διδασκόντων που τις εισέπραξαν.

Άρθρο 19.

Τέλη φοίτησης

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές υποχρεούνται στην καταβολή τελών φοίτησης.

Το ύψος των προβλεπόμενων τελών φοίτησης για το

σύνολο του προγράμματος καθορίζεται στο ποσό των 3.000 ευρώ, το οποίο καταβάλλεται τμηματικά και σε ημερομηνίες που καθορίζονται με απόφαση της Συνέλευσης και ανακοινώνονται στην προκήρυξη/πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος.

Η καταβολή των τελών φοίτησης γίνεται στον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) ο οποίος είναι αρμόδιος για τη διαχείρισή τους.

Απαλλάσσονται από τα τέλη φοίτησης οι φοιτητές ΠΜΣ των οποίων το εισόδημα (ατομικό ή οικογενειακό) δεν υπερβαίνει το μισό ατομικό το εκατό τοις εκατό (100%), το δε οικογενειακό το εβδομήντα τοις εκατό (70%) του εθνικού διάμεσου διαθέσιμου ισοδύναμου εισοδήματος, σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα κάθε φορά δημοσιευμένα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής. Η απαλλαγή αυτή παρέχεται για την συμμετοχή σε ένα μόνο ΠΜΣ.

Σε κάθε περίπτωση, οι απαλλασσόμενοι φοιτητές δεν θα πρέπει να ξεπερνούν το ποσοστό του τριάντα τοις εκατό (30%) του συνολικού αριθμού των φοιτητών που εισάγονται στο ΠΜΣ.

Αν οι δικαιούχοι υπερβαίνουν το ανωτέρω ποσοστό, επιλέγονται με σειρά κατάταξης ξεκινώντας από αυτούς που έχουν το μικρότερο εισόδημα.

Για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου λαμβάνονται υπόψη από την Επιτροπή που συγκροτείται δύναμη της περίπτωσης δ' της παραγράφου 3 του άρθρου 31 του ν. 4485/2017 τα εισοδήματα του τελευταίου φορολογικού έτους, για το οποίο κατά το χρόνο της επιλογής στο ΠΜΣ έχει ολοκληρωθεί η εκκαθάριση φόρου, σύμφωνα με όσα ορίζονται στον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος.

Η αίτηση απαλλαγής τελών φοίτησης υποβάλλεται από τον ενδιαφερόμενο στη Γραμματεία του ΠΜΣ ύστερα από την ολοκλήρωση της διαδικασίας επιλογής των φοιτητών. Η οικονομική κατάσταση υποψηφίου σε καμία περίπτωση δεν αποτελεί λόγο μη επιλογής σε ΠΜΣ.

Όσοι λαμβάνουν υποτροφία από άλλη πηγή, δεν δικαιούνται απαλλαγής.

Σε περίπτωση μη τήρησης των οικονομικών υποχρεώσεων, η ΣΕ του ΠΜΣ μπορεί να εισηγηθεί στη Συνέλευση του Τμήματος διαγραφή των εν λόγω φοιτητών.

Άρθρο 20.

Υποτροφίες

Το Π.Μ.Σ. δύναται να παρέχει μία υποτροφία ή και περισσότερες βάσει ακαδημαϊκών κριτηρίων στους φοιτητές, σύμφωνα με απόφαση της Συνέλευσης στην οποία καθορίζεται το ύψος των υποτροφιών, τα δικαιολογητικά και η διαδικασία χορήγησης υποτροφιών και οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των υποτρόφων.

Οι υποτροφίες χορηγούνται βάσει αντικειμενικών κριτηρίων και εγγράφονται στον εγκεκριμένο προϋπολογισμό του Π.Μ.Σ. Κριτήρια χορήγησής τους μπορεί να είναι (ενδεικτικά) ο μέσος όρος βαθμολογίας προηγούμενου εξαμήνου, κ.λπ..

Άρθρο 21.

Τελετουργικό αποφοίτησης

και τύπος απονεμόμενου διπλώματος (Δ.Μ.Σ.)

Η καθομολόγηση και απονομή των Διπλωμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών γίνεται δημόσια σε ειδική τελε-

τή ενώπιων των Πρυτανικών Αρχών και του Προέδρου του Τμήματος και μπορεί να πραγματοποιείται στην ίδια τελετή με την απονομή και των πτυχίων του α' κύκλου σπουδών του Τμήματος. Κατά την τελετή οι απόφοιτοι του ΠΜΣ έπονται των πτυχιούχων του τμήματος. Τα ονόματα των διπλωματούχων εγκρίνονται από τη Συνέλευση του Τμήματος που διαπιστώνει την επιτυχή ολοκλήρωση της φοίτησης προκειμένου να απονεμηθεί το Δ.Μ.Σ..

Ο τύπος του Δ.Μ.Σ ακολουθεί τα πρότυπα του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.

Άρθρο 22.

Παράρτημα Διπλώματος

Στο Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών που χορηγείται, επισυνάπτεται υποχρεωτικά το προβλεπόμενο Παράρτημα Διπλώματος, το οποίο αποτελεί ένα επεξηγηματικό έγγραφο που παρέχει πληροφορίες σχετικά με τη φύση, το επίπεδο, το γενικότερο πλαίσιο εκπαίδευσης, το περιεχόμενο και το καθεστώς των σπουδών, οι οποίες ολοκληρώθηκαν με επιτυχία και δεν υποκαθιστά τον επίσημο τίτλο σπουδών ή την αναλυτική βαθμολογία μαθημάτων που χορηγούν τα Ιδρύματα. Το εν λόγω έγγραφο εκδίδεται αυτομάτως και χωρίς καμία οικονομική επιβάρυνση στην ελληνική και στην αγγλική γλώσσα.

Άρθρο 23.

Διοικητική Υποστήριξη - Υλικοτεχνική υποδομή

23.1 Υλικοτεχνική Υποδομή

Οι ανάγκες λειτουργίας του ΠΜΣ καλύπτονται από

την εκάστοτε υπάρχουσα υλικοτεχνική και ηλεκτρονική υποδομή και υπηρεσίες του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων και του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.

23.2 Διοικητική Υποστήριξη του Προγράμματος

Η διοικητική και τεχνική υποστήριξη του ΠΜΣ μπορεί να ανατίθεται σε διοικητικό και τεχνικό προσωπικό που υπηρετεί στο τμήμα, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

Άρθρο 24.

Μεταβατικές Διατάξεις

Οι φοιτητές που έχουν ήδη εγγραφεί σε Π.Μ.Σ. κατά την έναρξη ισχύος του ν. 4485/2017, καθώς και οι φοιτητές που εγγράφονται και αρχίζουν τη φοίτηση το ακαδημαϊκό έτος 2017-2018 σε ΠΜΣ ιδρυθέν έως τη δημοσίευσή του ν. 4485/2017, συνεχίζουν και ολοκληρώνουν το πρόγραμμα, σύμφωνα με τις ισχύουσες, έως την έναρξη ισχύος του ν. 4485/2017, διατάξεις (άρθρο 85 παρ. 2β του ν. 4485/2017). Όσα θέματα δεν ρυθμίζονται στον παρόντα Κανονισμό, θα ρυθμίζονται από τα αρμόδια όργανα, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Τρίπολη, 9 Ιουλίου 2018

Ο Πρύτανης

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ